

HACK THE MAP: ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΙ ΚΟΣΜΟΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
Ωνάσιος Βιβλιοθήκη, 2021-22

Μαρία Παζαρή
Αρχαιολόγος, Δρ. Ιστορίας της Χαρτογραφίας
ΓΑΚ ΙΑΜ Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς

ΟΙ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΙ ΚΟΣΜΟΙ ΤΩΝ ΧΑΡΤΩΝ

στη Λογοτεχνία, τις Εικαστικές Τέχνες
και τις Τέχνες του Θεάματος

Γιατί οι Χάρτες;

Οι χάρτες μπορούν να μας βοηθήσουν να εκφράσουμε τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις προσδοκίες μας σε σχέση με τον Κόσμο, αλλά και να περιγράψουν τόπους της Φαντασίας

A detailed still life of various globes and astronomical instruments on a wooden cabinet. The scene is filled with numerous globes of different sizes and designs, some showing celestial maps and others showing geographical maps. There are also several armillary spheres and other astronomical models. The objects are arranged on a dark wooden cabinet with ornate carvings. In the background, a large, soft-focus portrait of a woman's face is visible, looking towards the viewer. The overall atmosphere is one of historical scientific inquiry and exploration.

Στην πραγματικότητα, χωρίς τους
χάρτες δεν θα ξέραμε πώς είναι
φτιαγμένος ο Κόσμος μας!

Αρκεί να αναλογιστούμε «το παράδοξο της απεικόνισης»:
Έχουμε δει ποτέ το σύνολο του σώματός μας με τα μάτια μας;

Για να δω πώς είμαι πρέπει να έχω

- έναν καθρέφτη
- μία φωτογραφία
- ένα βιντεο
- ...

Μία απεικόνιση!

...η οποία μπορεί να είναι πιστή ή να αποκλίνει από την πραγματικότητα

Το ίδιο συμβαίνει και με τον Κόσμο.

Ακόμα και από το Διάστημα, ο άνθρωπος δεν μπορεί να έχει ταυτόχρονη και άμεση εποπτεία όλου του Κόσμου.

(Επειδή η Γη είναι σφαιρική. Άρα, στην καλύτερη περίπτωση θα δει μπορεί να δει μόνο το ένα ημισφαίριό της).

Από πολύ νωρίς, λοιπόν, προτού ακόμα ανακαλυφθεί η γραφή, οι άνθρωποι άρχισαν να κατασκευάζουν απεικονίσεις του χώρου στον οποίο ζούσαν. Συγκεκριμένα, από τότε που οι άνθρωποι χρειάστηκαν να διαχειριστούν τις σχετικές με τον γεωχώρο πληροφορίες:

Να περιγράψουν τον Κόσμο (τους)

Να ταξιδέψουν στη θάλασσα και τη στεριά

Να διαχειριστούν τη γη

Να δημιουργήσουν οικισμούς, πόλεις, κράτη

Να κατασκευάσουν έργα διαχείρισης της γης

Να διερευνήσουν το Άγνωστο

....

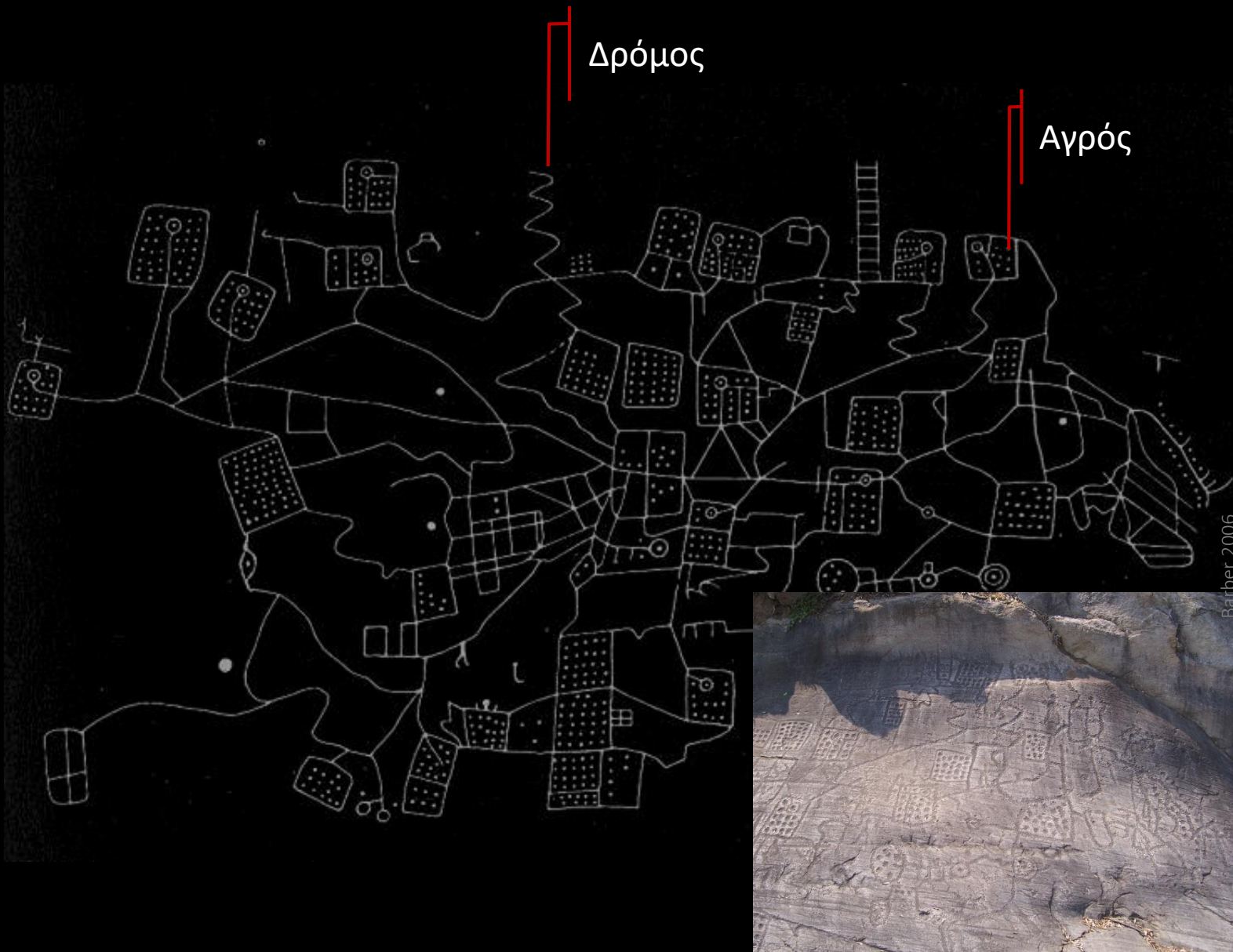
Να κυριαρχήσουν στον Κόσμο!

Οι παλαιότερες απεικονίσεις χώρου για διαχείριση γης βρίσκονται σε συμβολικές αναπαραστάσεις / βραχογραφίες, από τη 2η χιλιετία π.Χ.

1500 π.Χ.

Πετρογλυφικός χάρτης

Bendolina, Valcamonica, Β. Ιταλία, Εποχή του Χαλκού (~1200 π.Χ.), 4.60x2.30 μ.

Αλλά και αργότερα, έχουμε από την αρχαιότητα εξαιρετικά λεπτομερείς απεικονίσεις, απαραίτητες είτε για τη διαχείριση και την οργάνωση της ζωής στις πόλεις, είτε για τη διαχείριση των αγροτικών εγκαταστάσεων, είτε για τη ναυσιπλοΐα ή ακόμα για τη συγκέντρωση γεωχωρικών πληροφοριών.

Οι απεικονίσεις αυτές μοιάζουν πολύ με τους χάρτες που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε σήμερα.

1500-1450 π.Χ.

Διάγραμμα πόλης

Βαβυλώνα, διάγραμμα της ιερής πόλης Nippur

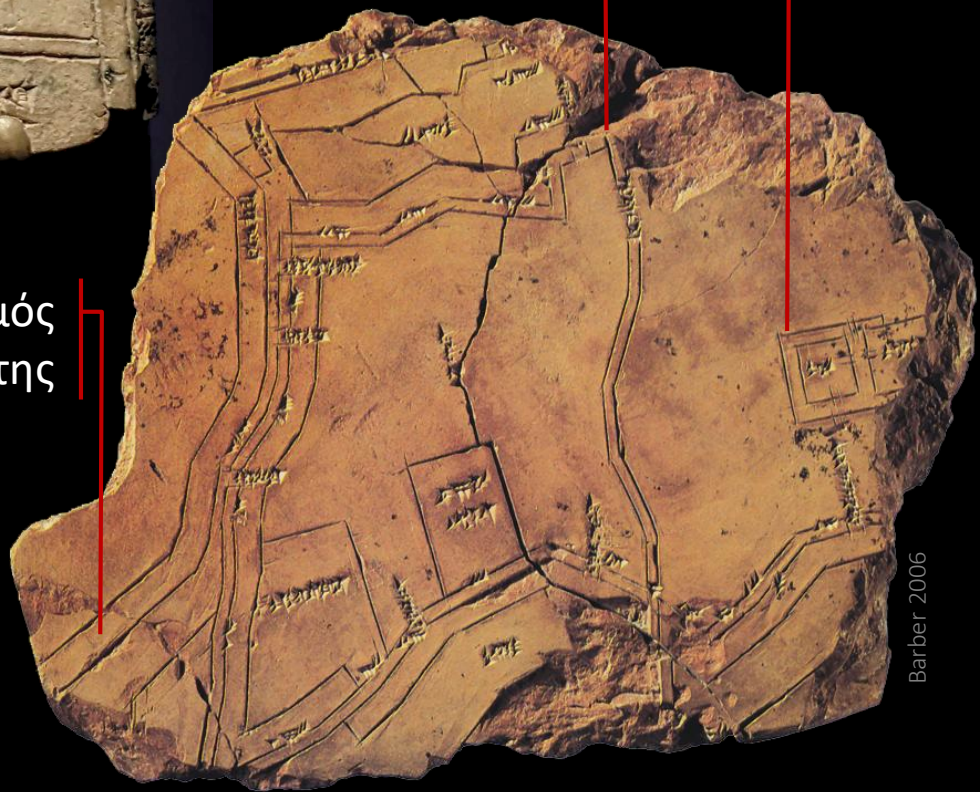
Wikimedia

Ποταμός
Ευφράτης

Δρόμος

Δίαυλος νερού

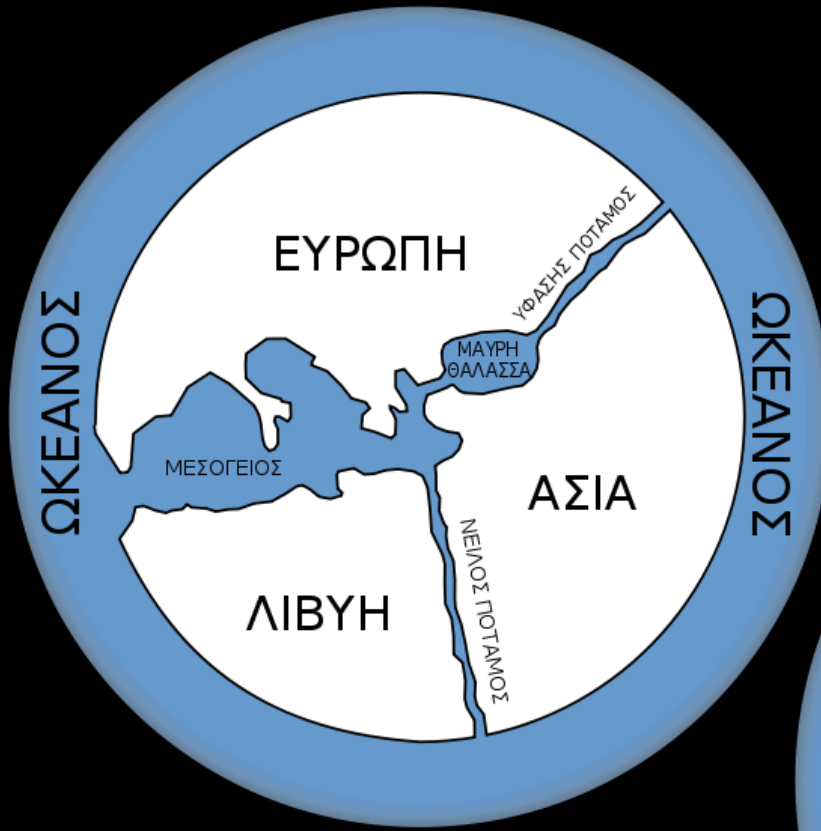
Κτίριο

Barber 2006

Ο Κόσμος των Ιώνων

Οι χάρτες του Αναξίμανδρου (610-546 π.Χ.) και του Εκαταίου (550-476 π.Χ.) σε σύγχρονη σχηματική αναπαράσταση

7ος αι. π.Χ.

Ο Πτολεμαϊκός Κόσμος

Παγκόσμιος χάρτης που αποδίδεται στον Francesco di Antonio del Chierico (15^{ος} αι.), για τη Γεωγραφική Υφήγησι του αλεξανδρινού Κλαυδίου Πτολεμαίου (2^{ος} αι.)

Αφρική

Ευρώπη

Ασία

15^{ος} αι.

...άλλες φορές, δημιουργούνται χάρτες εντελώς αντισυμβατικοί, αλλά απολύτως λειτουργικοί που εξυπηρετούσαν άψογα τις ανάγκες των ταξιδιωτών, διοικητικών υπαλλήλων, ναυτικών και εμπόρων!

Ο Κόσμος των Ρωμαίων

Ποϊτινγκεριανός πίνακας (πρωτότυπο (;): Καστόριος, 366 / αντίγραφο: K. Pickel, 1265 μ.Χ.), 11 φύλλα

4ος αιώ. μ.Χ.

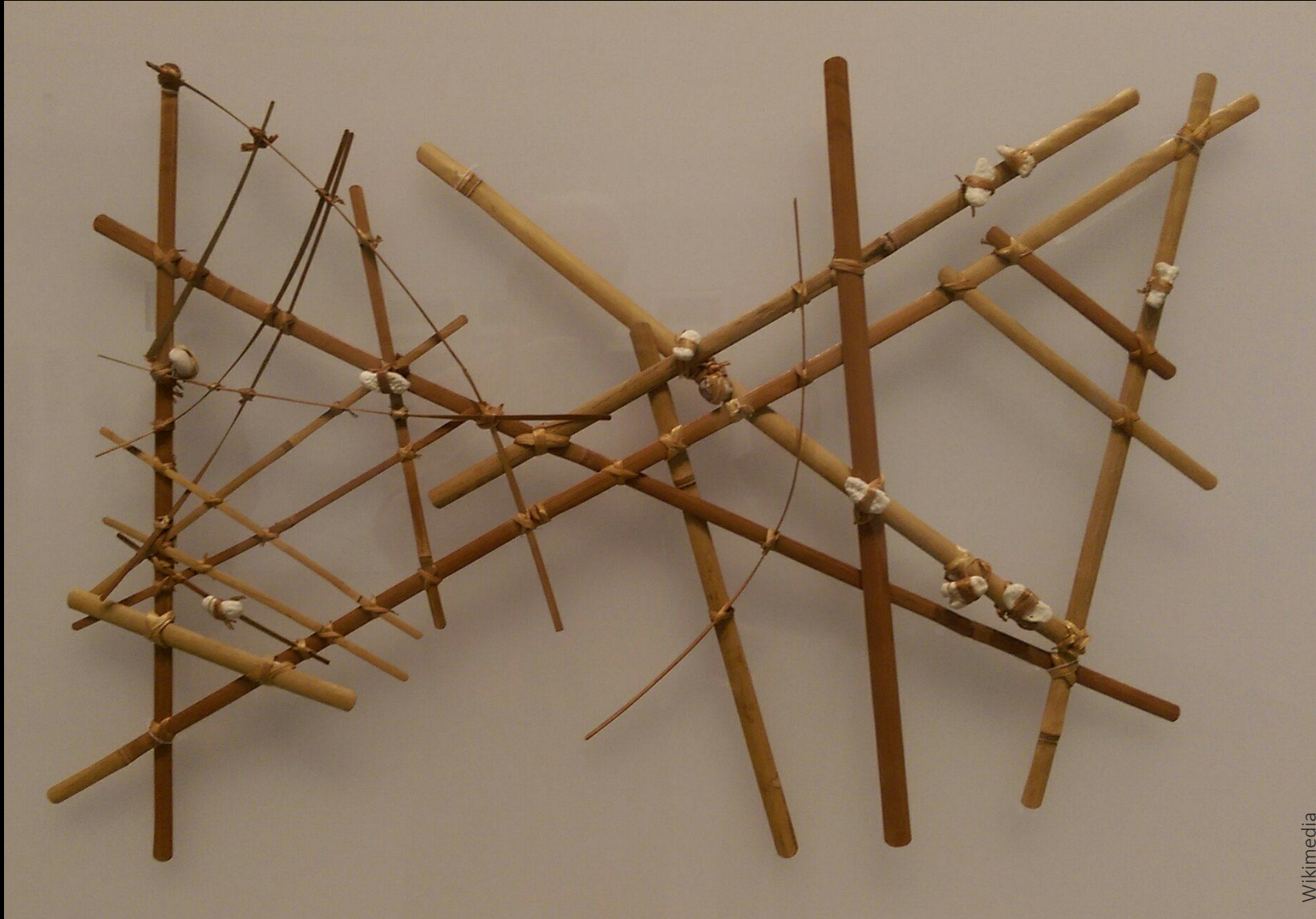
Athenas
Αθήνα

Cydonia
Χανιά

Fines Africae et Cyrenensium
Σύνορα Αφρικής / Κυρηναϊκής

Ένας χάρτης για τη ναυσιπλοΐα στην Πολυνησία!

Χάρτης των *Marshall Islands* από καλάμια μπαμπού και κοχύλια

18ος-20ος αι.

Χάρτες για τη ναυσιπλοΐα

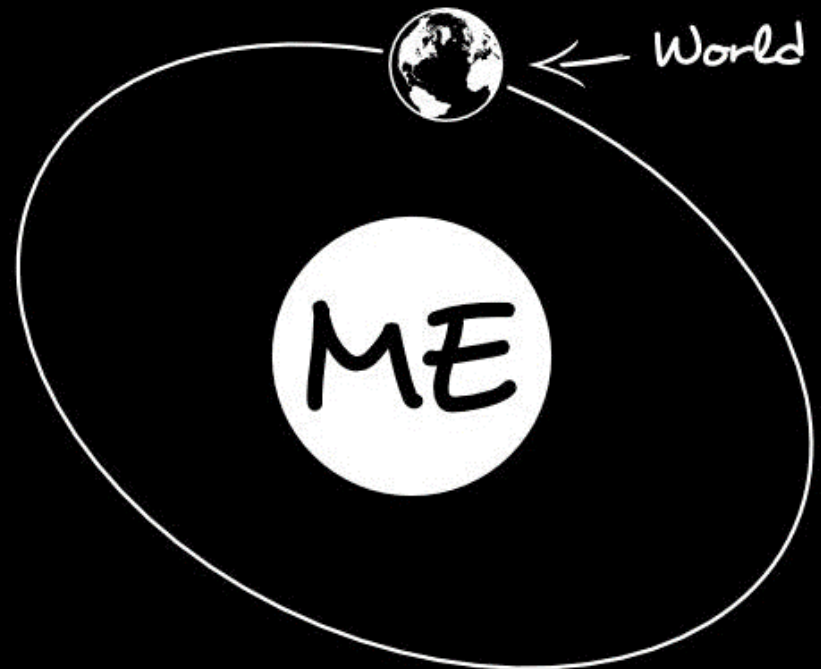
Χάρτες αφής των Inuit για τις ακτές της Γροιλανδίας

C.1880

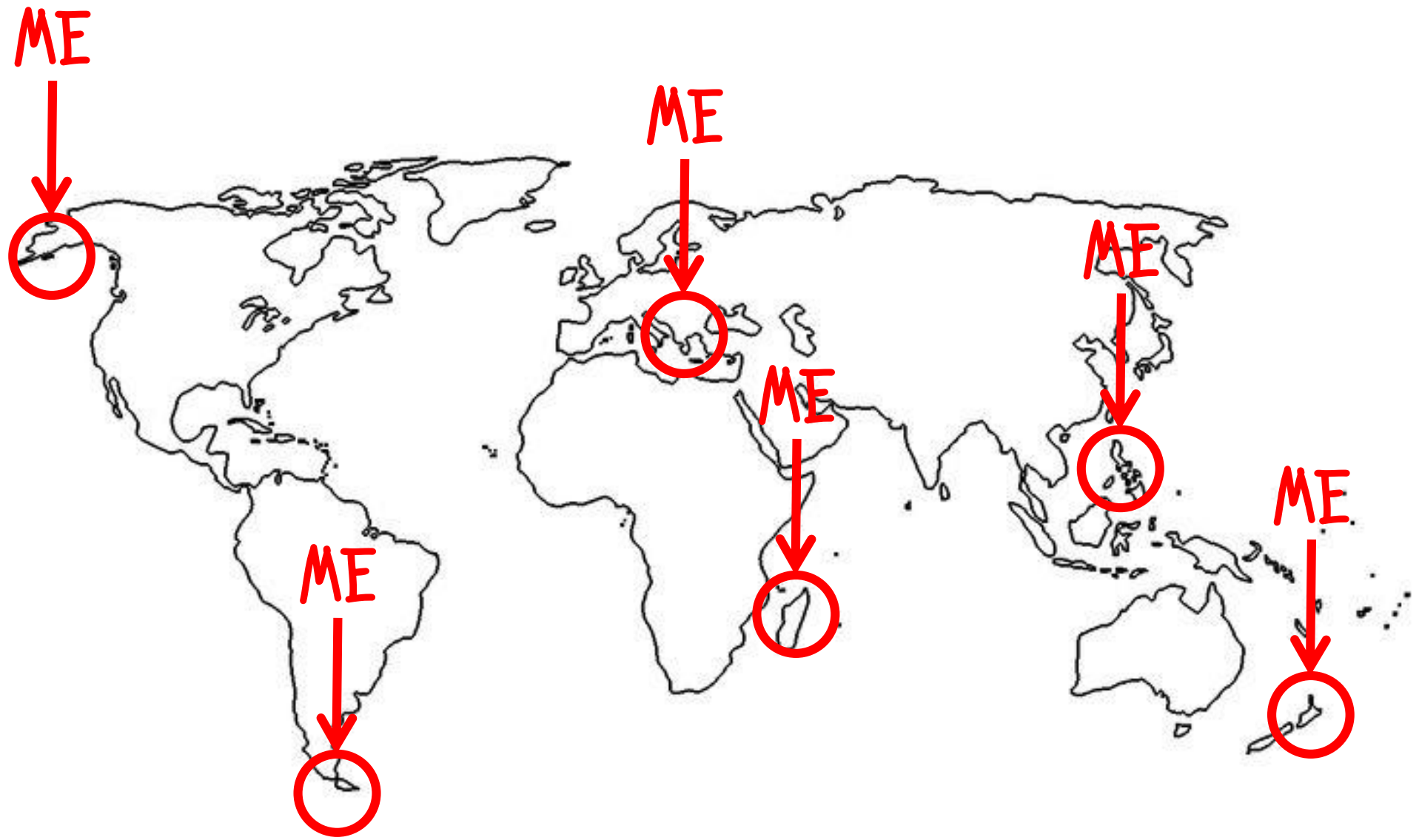
Είναι γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι πολιτισμοί που δημιουργήθηκαν και υπήρξαν στη Γη προσπάθησαν να απεικονίσουν τον Κόσμο.

Και μάλιστα, σε μια απολύτως φυσιολογική διαδικασία, ξεκινούσαν την καταγραφή αυτή από τα μέρη που γνώριζαν καλύτερα, τις περιοχές όπου ζούσαν οι ίδιοι, και σιγά σιγά επέκτειναν τον κύκλο της γνώσης.

Οι γνωστοί «κόσμοι» των αρχαίων λαών

Όμως, για πολλούς αιώνες, κανένας ανθρώπινος πολιτισμός δεν γνώριζε το σύνολο του κόσμου μας! Αυτό λοιπόν που είναι εξαιρετικό, είναι ότι συχνά συνυπάρχει η καταγραφή της πραγματικότητας με τη συνειδητοποίηση του Άγνωστου, ότι δηλαδή υπάρχουν ολόκληροι κόσμοι εκεί έξω που περιμένουν να τους ανακαλύψουμε.

Έτσι, έρχεται η φαντασία του χαρτογράφου να συμπληρώσει ό,τι λείπει στην απεικόνιση, συχνά αντλώντας υλικό από θρησκευτικές δοξασίες, μύθους και παραδόσεις.

350 π.Χ.

Ο Κόσμος των Αιγυπτίων

Χάρτης σε σαρκοφάγο, Saqqara, Αίγυπτος. Η θεά της Νύχτας Nut κρατάει στην αγκαλιά της τον Κόσμο.

Θεά Nut

Αίγυπτος

Ο Κόσμος των Βαβυλωνίων

Παγκόσμιος χάρτης, British Museum, 12.2x8.2 cm

600 π.Χ.

Επεξηγηματικό
κείμενο

Ανεξερεύνητες
περιοχές

Ευφράτης

Βαβυλώνα

Ωκεανός

Ένας χάρτης ιερής γεωγραφίας στην Ινδία

Κοσμολογικός χάρτης των Ζάινα, Δυτική Ινδία

Ο γνωστός
κόσμος
απεικονίζεται
στο κέντρο, ενώ
στην
περιφέρεια
συνυπάρχουν
αναρίθμητες
άγνωστες
χώρες και
αναρίθμητοι
παράδεισοι και
κολάσεις

1750 μ.Χ.

«Τα πάντα κάτω από τον Ουρανό»

Τσ'ονχάντο: Ένας παγκόσμιος χάρτης από την Κορέα

800μΧ

Κίνα
Κορέα
Ιαπωνία
ποταμός Γιανγκτζέ
Κίτρινος ποταμός
Σινικό τείχος

Φανταστικοί κόσμοι στην
περιφέρεια:

Χώρα των Γιγάντων

Χώρα των Αθανάτων

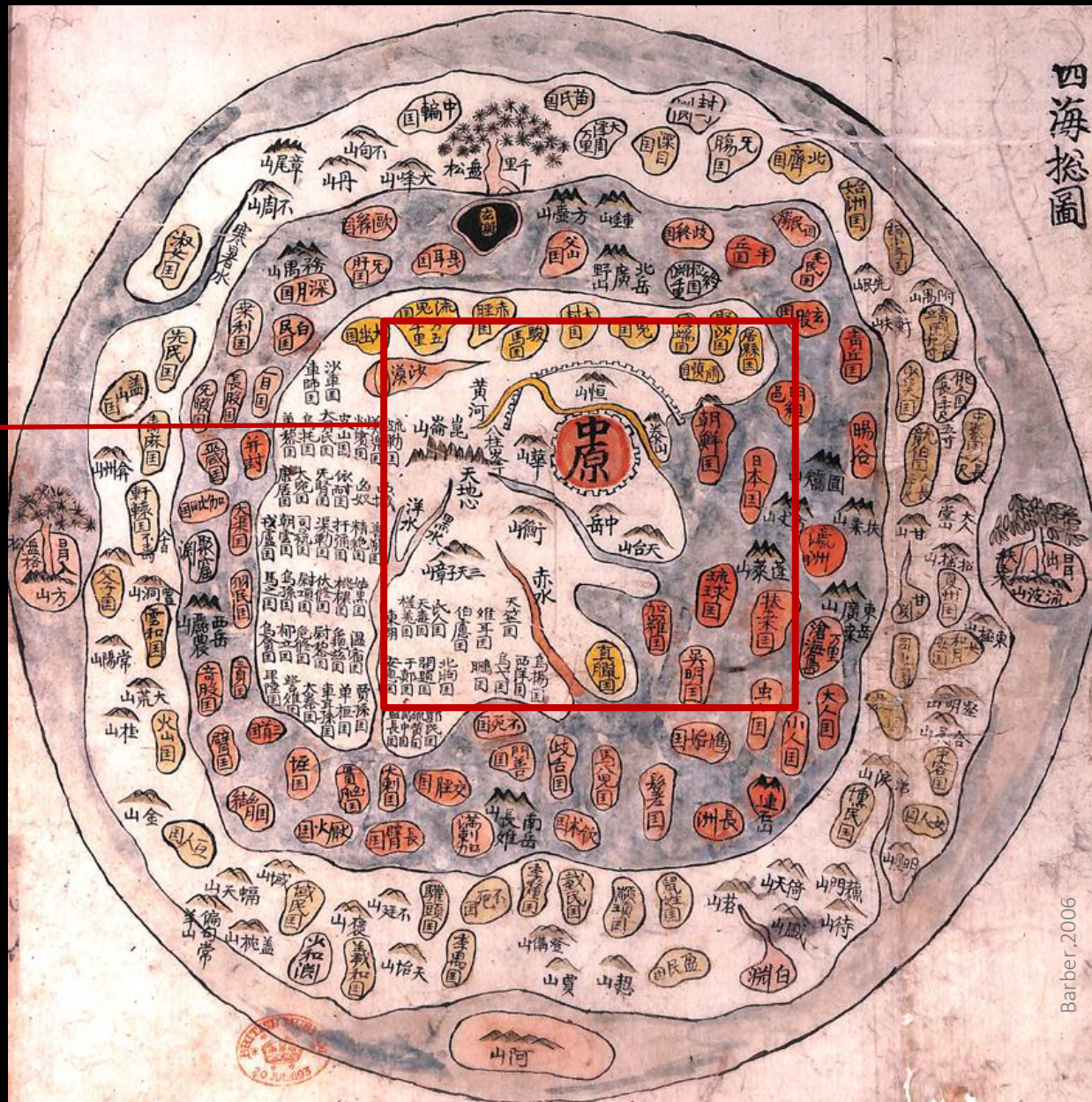
Χώρα των Γυναικών

Χώρα των Κοντών Ανθρώπων

Χώρα των Μαλλιαρών Ανθρώπων

Χώρα των Λευκών Ανθρώπων

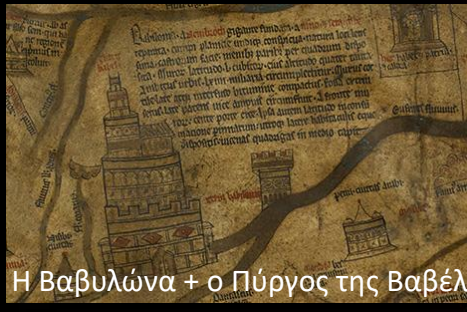
Χώρα των Αβρά Κομψών Κυριών

Ο μεγαλύτερος παρρα mundi του Μεσαίωνα

Ο χάρτης του Hereford, 134X159 cm., Καθεδρικός του Hereford, Αγγλία

Συμβολικές αναπαραστάσεις της Οικουμένης, στις οποίες μπορεί να συνυπάρχουν τόποι από τις Ιερές Γραφές, από την κλασική γραμματεία, τη μυθολογία ή τη σύγχρονη πραγματικότητα, χωρίς χρονολογική διάκριση

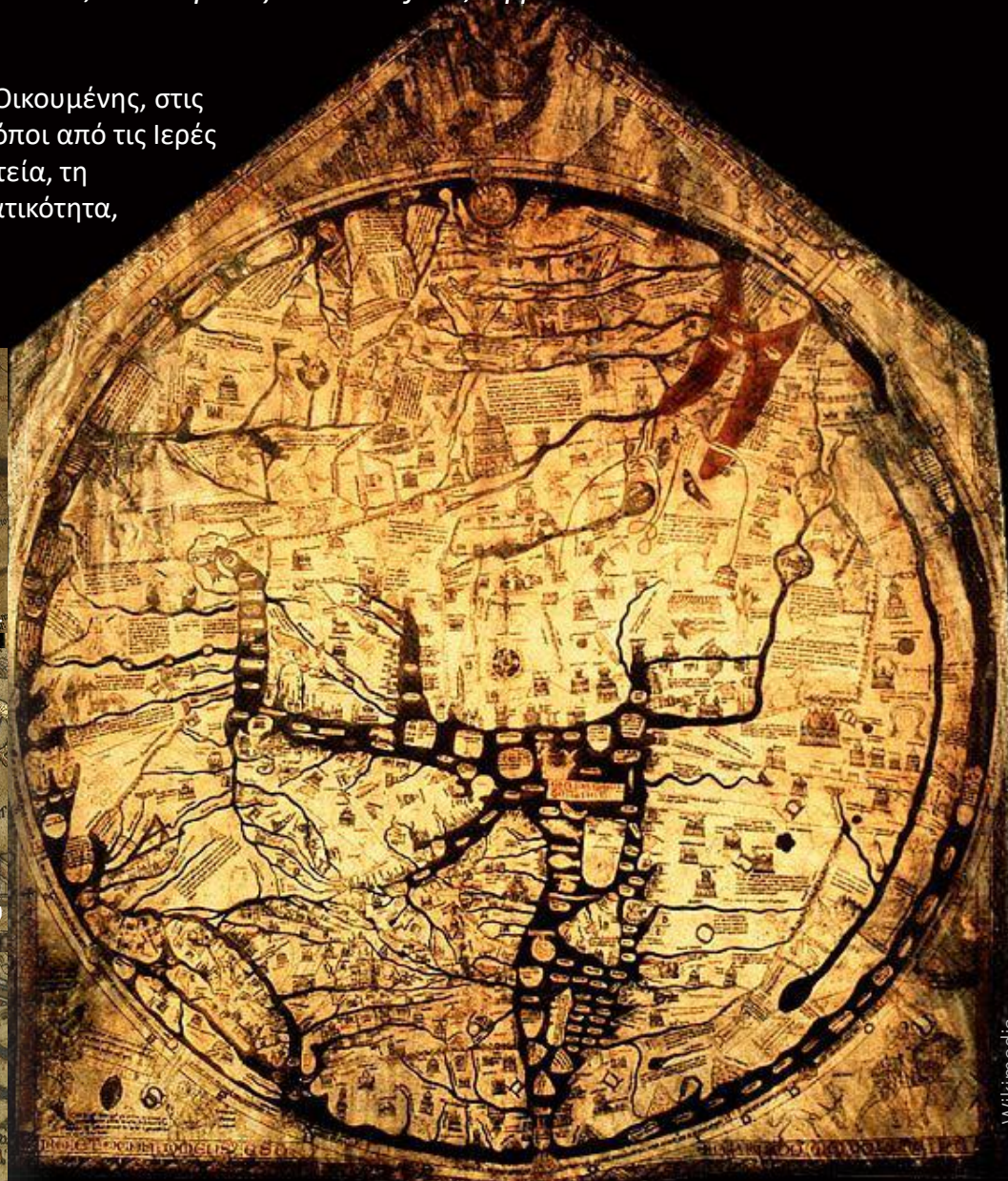
Η Βαβυλώνα + ο Πύργος της Βαβέλ

Το στρατόπεδο του Μ. Αλεξάνδρου

Το Παρίσι

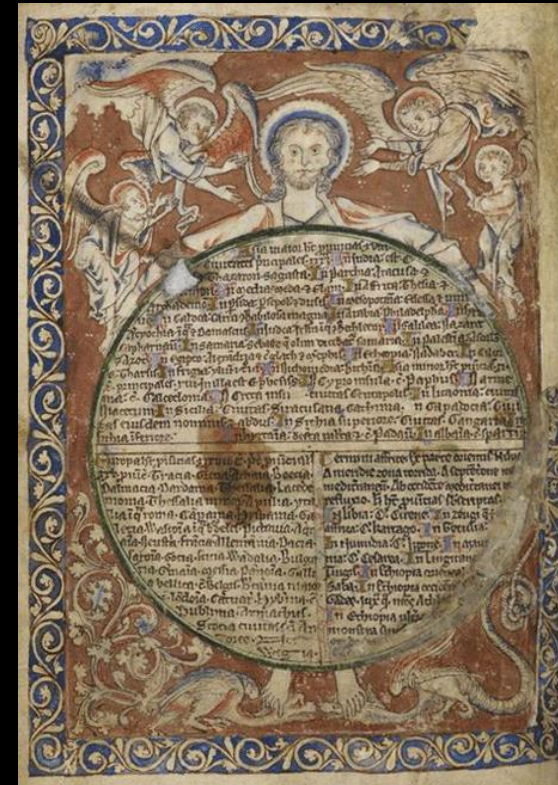

~1300 μ.Χ.

Ένας παγκόσμιος χάρτης σε μικρογραφία

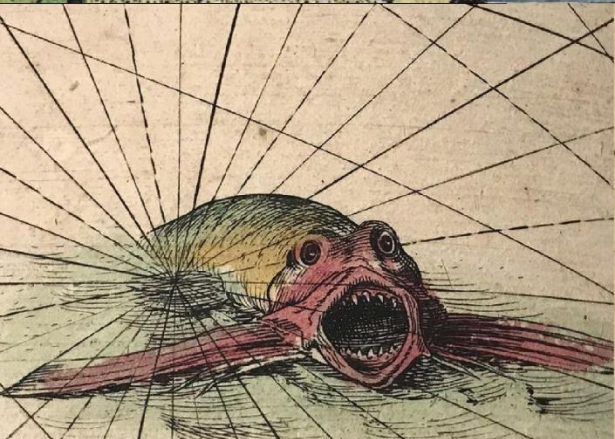
Ψαλτήρι, Αββαείο του Westminster

1265 μ.Χ.

Ο Κόσμος, με τις γνωστές τότε πόλεις και ηπείρους και κέντρο την Ιερουσαλήμ, παρουσιάζεται ως το Σώμα του Χριστού, σε μια ενιαία αντίληψη του φυσικού και του μεταφυσικού

Αλλά και στους νεότερους χρόνους, την εποχή που οι ευρωπαϊκές χώρες ανακάλυπταν την Αμερική, έκαναν τον περίπλου της Αφρικής και ταξίδευαν σε άλλες, άγνωστες μέχρι τότε περιοχές, οι δυσκολίες που συναντούσαν στις διαδρομές τους έπαιρναν συχνά τη μορφή μυθικών τεράτων: γοργόνες, φτερωτά ψάρια, γιγάντια καλαμάρια και θαλάσσια κήτη αποκτούν μια θέση μέσα στο Άγνωστο!

MapMonsterMonday

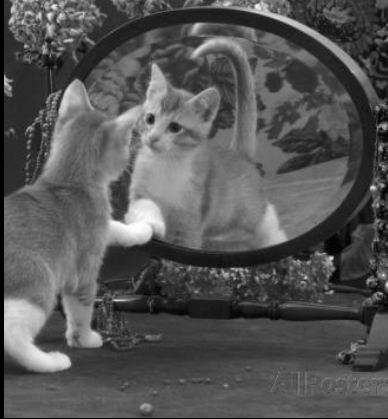
Θα πρέπει να έχουμε βέβαια υπόψη ότι αυτό δεν ήταν και τόσο περίεργο. Βλέπετε, μέχρι τους νεότερους χρόνους, οι χαρτογράφοι δεν ταξίδευαν! Συγκέντρωναν πληροφορίες από ταξιδιώτες, εμπόρους και ναυτικούς, τις κατέγραφαν και συχνά συμπλήρωναν στοιχεία που είτε γνώριζαν από διαβάσματα (τη μυθολογία ή τη θρησκευτική παράδοση), είτε δεν ήταν διασταυρωμένες πληροφορίες, είτε απλώς τα αντλούσαν από τη φαντασία τους.

(Κάποιοι μπορεί να το παράκαναν κάπως!)

Παρατηρώντας λοιπόν την προσπάθεια του ανθρώπου να καταγράψει τη γνώση του για τον χώρο, εδώ και χιλιάδες χρόνια, και τη μεγάλη πρόοδο που έχει γίνει μέχρι σήμερα, που μπορούμε να έχουμε εύκολα, χωρίς κόπο ή περιορισμούς, πρόσβαση στη γεωγραφική πληροφορία μέσω των κινητών και των υπολογιστών μας, συνειδητοποιούμε ότι οι χάρτες έχουν δύο επίπεδα ανάγνωσης:

Σε πρώτο επίπεδο οι χάρτες καταγράφουν τη γνώση του ανθρώπου για τον Κόσμο και του επιτρέπουν να τη διαχειριστεί, σε ποικίλες δραστηριότητες σχετικές με τη ζωή των ατόμων και των κοινωνιών.

Ο Χάρτης

Η «πραγματικότητα»

Άνθρωπος ← Χάρτης → Κόσμος

1^ο επίπεδο ανάγνωσης:
Χάρτης ↔ Γνώση του Κόσμου

χρηστικότητα
ακρίβεια στην απόδοση
επικοινωνία
άμεση μετάδοση μηνύματος
...
πληροφορία → γνώση
επιλογές του χαρτογράφου / κοινό
προκαταλήψεις + στερεότυπα

στην Καθημερινή Ζωή, τη Διοίκηση,
την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό...

Χρειάζεται, βέβαια, να θυμόμαστε ότι και πάλι, ακόμα και ο πιο ακριβής χάρτης είναι μια απεικονιστική σύμβαση, με τους περιορισμούς της Τεχνολογίας και των προϋποθέσεων που θέτει η επιστήμη της Χαρτογραφίας!

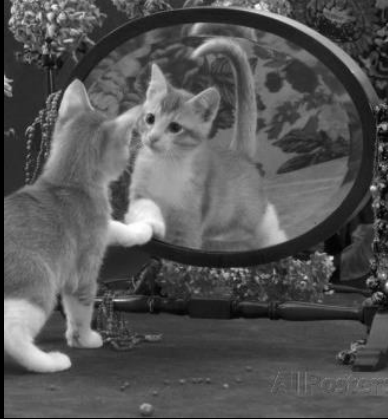

Αυτό σημαίνει ότι, παρά την τεράστια τεχνολογική πρόοδο, η εικόνα που έχουμε για τον κόσμο μέσα από τις απεικονίσεις του δεν είναι απολύτως ακριβής. Μπορεί να παρουσιάζει παραμορφώσεις, να επηρεάζεται από τους περιορισμούς των χαρτογραφικών προβολών, της κλίμακας και της γενίκευσης.

Γι' αυτό, χρειάζεται να ξέρουμε να διαβάζουμε σωστά τη γλώσσα των χαρτών.

Υπάρχει όμως και ένα δεύτερο επίπεδο ανάγνωσης στους χάρτες. Η σχέση του ανθρώπου με τον χώρο δεν αφορά μόνο τη γνώση και την πληροφορία. Συνδέεται με έννοιες πολύ σημαντικές για την ανθρώπινη επιβίωση και τον συναισθηματικό κόσμο του: Την ανάγκη να νιώσει ασφάλεια σε καταφύγια ή την ελευθερία να ανακαλύψει καινούρια πράγματα καταργώντας τους όποιους περιορισμούς, να αντιμετωπίσει αδιέξοδα, να διορθώσει τον πραγματικό κόσμο, που μπορεί να είναι άδικος και σκληρός, να οραματιστεί νέους κόσμους και πολλά άλλα.

Έτσι, οι χάρτες χρησιμοποιήθηκαν για να «εικονογραφήσουν» πνευματικές, πολιτικές, κοινωνικές και καλλιτεχνικές αναζητήσεις.

Ο Χάρτης

Η «πραγματικότητα» | «πέρα» από
την πραγματικότητα

Άνθρωπος ← Χάρτης → Κόσμος

1^ο επίπεδο ανάγνωσης:
Χάρτης ↔ Γνώση του Κόσμου

χρηστικότητα
ακρίβεια στην απόδοση
επικοινωνία
άμεση μετάδοση μηνύματος
...
πληροφορία → γνώση
επιλογές του χαρτογράφου / κοινό
προκαταλήψεις + στερεότυπα

στην Καθημερινή Ζωή, τη Διοίκηση,
την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό...

2^ο επίπεδο ανάγνωσης:
Χάρτης ↔ Κατανόηση του Κόσμου

ταξίδι, φυγή // επιστροφή, νόστος
όνειρο, αναζήτηση
ιδεατοί / ανεξερεύνητοι / μυστικοί κόσμοι
όρια / σύνορα / περιορισμοί // ελευθερία
αδιέξοδα // κρυφές περιοχές / καταφύγια
συνύπαρξη ορατού και αόρατου / μεταφυσικού
προκαταλήψεις + στερεότυπα
χαμένες + νέες πατρίδες
προσφυγιά και μετανάστευση
εξερεύνηση / ανακάλυψη / γνώση / κυριαρχία (;)

στη Λογοτεχνία, την Ποίηση, τις Τέχνες, τον
Κινηματογράφο, το Θέατρο, την πολιτική σκέψη...

Στην ιστορία της Χαρτογραφίας έχουμε πολλά παραδείγματα χαρτών, στους οποίους οι δημιουργοί τους εκμεταλλεύτηκαν στο έπακρο τα σύμβολα και τους κώδικες, για να επικοινωνήσουν έννοιες σχετικές με τη γνώση και την κυριαρχία στον Κόσμο.

Πρόκειται για μια «μεταφυσική διάσταση» των χαρτών:

«Αν γνωρίζω τον Κόσμο, έχω και εξουσία επάνω του. Κι αυτή είναι μια δύναμη που θα επιδείξω, για να την μάθουν όλοι!»

Έτσι, ανθρωπομορφικοί και ζωομορφικοί γελοιογραφικοί χάρτες χρησιμοποιήθηκαν για να δηλώσουν τις σχέσεις εξουσίας και κυριαρχίας μεταξύ κρατών.

(οι μορφές που σχεδιάζονται μέσα στα όρια κάθε κράτους, απεικονίζονται με στερεοτυπικά χαρακτηριστικά, ενώ ο τρόπος που αλληλεπιδρούν με τις γειτονικές μορφές αποτελεί ένα σχόλιο στις διακρατικές σχέσεις και την επικαιρότητα)

Η Ευρώπη με τη μορφή βασίλισσας

H. Bunting, *Europa Prima Pars, Terræ in Forma Virginis*, Prague

1548

c.p. 1548

En tibi, formosæ sub forma Europa puellæ
Vivida fœcundos pandit vt illa sinus.

MERIDIES.
Ridens Italiam dextra Cimbroꝝ sinistra
Obinet, Hispanum fronte geritꝝ solum.

Pectore habet Gallos, Germanos corpore gefat
Ac pedibus Graios, Sauromatasꝝ fouet.

Σχέσεις και ισορροπίες στην Ευρώπη στις αρχές του 20^{ου} αι.

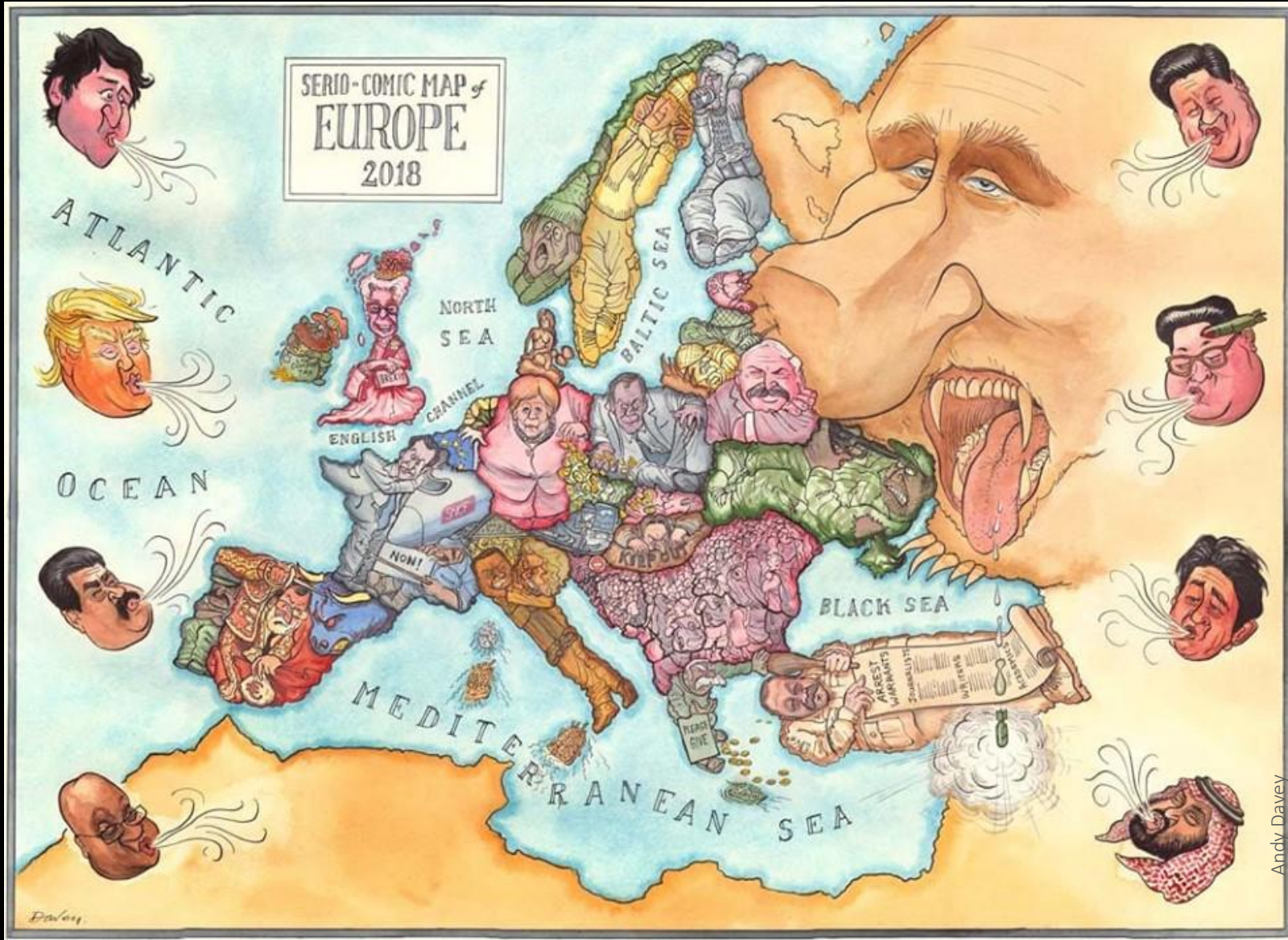
F. W. Rose, Angling in troubled waters

1899

Σχέσεις και ισορροπίες στην Ευρώπη στις αρχές του 21^{ου} αι.

A. Davey, Updated "Serio-Comic Map" of Europe 2018 (after Fred W Rose). Την απεικόνιση συμπληρώνουν οι κεφαλές των ηγετών του κόσμου, κατά τα πρότυπα των αναγεννησιακών χαρτών με τις κεφαλές ανέμων.

2018

Πολυτελείς χάρτες, με επιμελημένη διακόσμηση και μεγάλες διαστάσεις, έντυσαν αρχοντικά μέγαρα και παλάτια: Βλέπουμε τέτοιες περιπτώσεις στα φλωρεντινά παλάτια, στη Στοά των Γεωγραφικών Χαρτών στο Βατικανό ή στις τεράστιες υδρόγειες σφαίρες του Vincenzo Coronelli για τον Λουδοβίκο 14^ο, τον Βασιλιά-Ήλιο.

Χάρτες στο φλωρεντινό palazzo των Medici

Ignazio Danti, Sala delle Carte Geografiche o della Guardaroba, Palazzo Vecchio, Φλωρεντία

1563-75

Μία πτέρυγα του Βατικανού αφιερωμένη στους χάρτες

Ignazio Danti, *Galleria delle carte geografiche*, Βατικανό

1580-83

β' μισό 17ου αι.

Ο βασιλιάς Ήλιος κυριαρχεί (;) στον Κόσμο

Η υδρόγειος και η ουράνια σφαίρα του V. Coronelli, διαμ. 5 μ., παραγγελίες του Λουδοβίκου ΙΔ' (1638-1715), Bibliothèque Nationale de France

Οι χάρτες έχουν τη δύναμη να εικονογραφήσουν τους Κόσμους της Φαντασίας.

Αυτή τους η διάσταση τους έκανε εξαιρετικά αγαπητά εργαλεία συγγραφέων, καλλιτεχνών και στοχαστών, που αναρωτήθηκαν για τα όρια της Απεικόνισης και τη σχέση της με τον πραγματικό Κόσμο.

Λογοτεχνία + ποίηση

Από τον Αριστοφάνη, που πρώτος αναρωτήθηκε μπροστά σε χάρτες του γνωστού Κόσμου αν μπορούσε να επηρεάσει την Πραγματικότητα επεμβαίνοντας στην Απεικόνισή της,

μέχρι τον D.H. Lawrence, τον γνωστό συγγραφέα της *Αλίκης στη Χώρα των Θαυμάτων*, που έδειχνε περισσότερη εμπιστοσύνη στον Κόσμο της Φαντασίας

και τον φιλόσοφο Alfred Korzybski που έκανε τη σαφή διάκριση ανάμεσα στην Πραγματικότητα και την Απεικόνισή της, τον *χάρτη* και την *επικράτεια* δηλαδή,

ο άνθρωπος δεν έπαψε να αναρωτιέται και να εκφράζει τις αναζητήσεις του μέσα από χάρτες.

Στρεψιάδης: Μα τ' είν' αυτά για τους Θεούς κι η μία κι άλλη σφαίρα;

Μαθητής: Αστρονομία μεν αυτή.

Σ.: Κι αυτό;

Μ.: Γεωμετρία.

Σ.: Και δεν μου λες, παρακαλώ, σε τι σας είναι χρεία;

Μ.: Μετρά την γην.

[...]

Μ.: Ιδού κι ο χάρτης κάθε γης... εντεύθεν μεν Αθήναι.

[...]

Σ.: Κι η Λακεδαίμων;

Μ.: Νάτην να...

Σ.: Πόσο κοντά μας στέκει! φροντίστε να την πάτε σεις μίλια πολλά παρέκει...

Μ.: Αυτό δεν είναι δυνατόν.

Σ.: Κακή ψυχρή σας μέρα.

Νεφέλες, μτφ. Γ. Σουρής

The map
appears to us
more real
than the land

D.H. Lawrence, 1930

The map is
not the
territory!

Al. Korzybski, 1931

Η ίδια αυτή αναζήτηση για τα όρια Φαντασίας και Πραγματικότητας, τους περιορισμούς της Απεικόνισης και τη διεύρυνση των ορίων της Αντίληψης, όπως εκπροσωπείται στους χάρτες, συνεχίζει να εμπνέει τους ποιητές.

Τα «ψέμματα» που λένε οι χάρτες, η «άλλη πραγματικότητα», η γενναιόδωρη διεύρυνση των ορίων και των ανθρώπινων δυνατοτήτων και η επιθυμία για αναζήτηση νέων κόσμων είναι θέματα που επανέρχονται στην ποίηση και τη στιχουργική.

Map

Flat as the table
it's placed on.

Nothing moves beneath it
and it seeks no outlet.

Above—my human breath
creates no stirring air
and leaves its total surface
undisturbed.

Its plains, valleys are always green,
uplands, mountains are yellow and brown,
while seas, oceans remain a kindly blue
beside the tattered shores.

Everything here is small, near, accessible.

I can press volcanoes with my fingertip,
stroke the poles without thick mittens,

I can with a single glance
encompass every desert
with the river lying just beside it.

A few trees stand for ancient forests,
you couldn't lose your way among them.

In the east and west,
above and below the equator—

quiet like pins dropping,
and in every black pinprick
people keep on living.

Mass graves and sudden ruins
are out of the picture.

Nations' borders are barely visible
as if they wavered—to be or not.

I like maps, because they lie.
Because they give no access to the vicious truth.
Because great-heartedly, good-naturedly
they spread before me a world
not of this world.

Wislawa Szymborska
1996 Nobel

Translated from the Polish by Clare Cavanagh

Παλαιμιάς
Μα είν' η Ελλάδα σου πλατιά,
τετράπλατα γραμμένη
στα σύνορα του χάρτη σου
στου ονείρου σου τα μάγια

Αλκαίος
Με μια ματιά μ' ένα φιλί μας πήρε η αγάπη
κι όλα του κόσμου τα κρυφά μας μοιάζαν φανερά
τους χάρτες ξεδιπλώσαμε του Μάη μια Τετάρτη
για την Εδέμ ανοίξαμε φτερά

Κοιτάς το πρόσωπο της νησι
κι ομιολογείς
τα όρια είναι στρογγυλά
κι αυτή γελά
Καβαβαδίας
Ο Αλτεμπαράν ψάχνει να βρει μες στα νερά
το παλινώριο που τον γέλασε δυο κάρτες
Στης προβολής να τρέχουν βλέπαμε τους χάρτες
του Chagall άλογα τσίρκο του Seurat

Ελευθερίου
Καβαβαδίας
Για σου Απρίλη, γεια σου Μάρτη
και πικρή Σαρακοστή
βάζω πλήρη και κατάρτι
και γυρεύω ένα νησί
που δεν βρίσκεται στον χάρτη
Ελύτης

Καβαβαδίας
Ελευθερίου
Θυμάσαι, που ταξίδια ονειρευόμουν
κι είχα ένα διαβήτη κι ένα χάρτη
και πάντα για να φύγω ετοιμαζόμουν
κι όλο η μητέρα μου 'λεγε: Το Μάρτη
Δρόμοι γεμάτοι πιπεριές
και ξαφνικές καλοκαιριές
απ' τα μισά του μήνα Μάρτη
στον κόσμο τούτο είναι φορές
που πάει κανείς και δίχως χάρτη

Γκάτσος
Δε μύρισα τα' αγιόκλημα δεν άκουσα τ'αηδόνι
δεν είδα τον Οιδίποδα να σέρνει η Αντιγόνη
μα πίσω απ' τα παράθυρα που κρύβουν τους αντάρτες
είδα ένα αγόρι σιωπηλό να μελετάει τους χάρτες.

Θηβαίος
Τόσα χρόνια μες τους χάρτες μου σε ψάχνω,
κι ας μην έσκυψες ποτέ στο μέτωπο μου
με τα δυό σου χείλια να αφήσεις
μια ανάσα στη ζωή μου.

Χελλάντερ
Εσύ σκυμμένος σε βιβλία και σε χάρτες
γυρνά τα δάχτυλα ανιχνεύουν διαδρομές
και με τα μάτια καρφωμένα στην οθόνη
στον υπολογιστή σχεδιάζεις εκδρομές

Νικολακοπούλου
Κοιτάς το πρόσωπο της νησι
κι ομιολογείς
τα όρια είναι στρογγυλά
κι αυτή γελά

Τρύπες
Ποιοι χάρτες σου ζεστάνανε ξανά το μυαλό
ποιες θάλασσες στεγνώνουν στο μικρό σου κεφάλι
ποιος άνεμος σε παίρνει πιο μακριά από δω
πες μου ποιο φόβο αγάπησες πάλι

Αλκαίος
Τώρα χαμένη στων ονείρων μου το χάρτη,
όλο ρωτώ πως τα 'φερε έτσι η ζωή.
Αυτοί που φύγανε να με καλούν σε πάρτι,
κι αυτοί που ζούνε να μου λείπουν πιο πολύ

Χάρτες ανοιγμένοι στο χώμα
πράσινη ομίχλη και να! γύρω οι τραυματίες
και πάντα ο επί κεφαλής που ψάχνει αιτίες,

Τριπολίτης

Στη λογοτεχνία, σημείο αναφοράς είναι οι χάρτες που συνοδεύουν την πρώτη έκδοση της *Ουτοπίας* του Sir Thomas More, μια περιγραφή της ιδανικής Πολιτείας.

Οι χάρτες που εικονογραφούσαν το υπέροχο αυτό νησί της Φαντασίας στις πρώτες του εκδόσεις (Louvain 1516, Basil 1518), δημιουργούσαν την ψευδαίσθηση στον αναγνώστη ότι το νησί υπήρχε στην πραγματικότητα!

Utopia
< Ου τόπος
(Ευ τόπος)

Nowhere

Thomas More, *De optimo reipublicae statu, deque nova insula Utopia* (α' έκδοση: Louvain, 1516)

Η επίδρασή τους ήταν τόσο μεγάλη, ώστε για χρόνια μετά συναντούμε σε χάρτες που αποτυπώνουν τις ανακαλύψεις των νέων χωρών, κάπου στον απέραντο ωκεανό, το νησάκι της Ουτοπίας, σαν σύμβολο των ονείρων και των ελπίδων για έναν καλύτερο κόσμο.

Ο χάρτης ενός τόπου που δεν υπάρχει

Ο χάρτης της νήσου Ουτοπίας από τον Abraham Ortelius

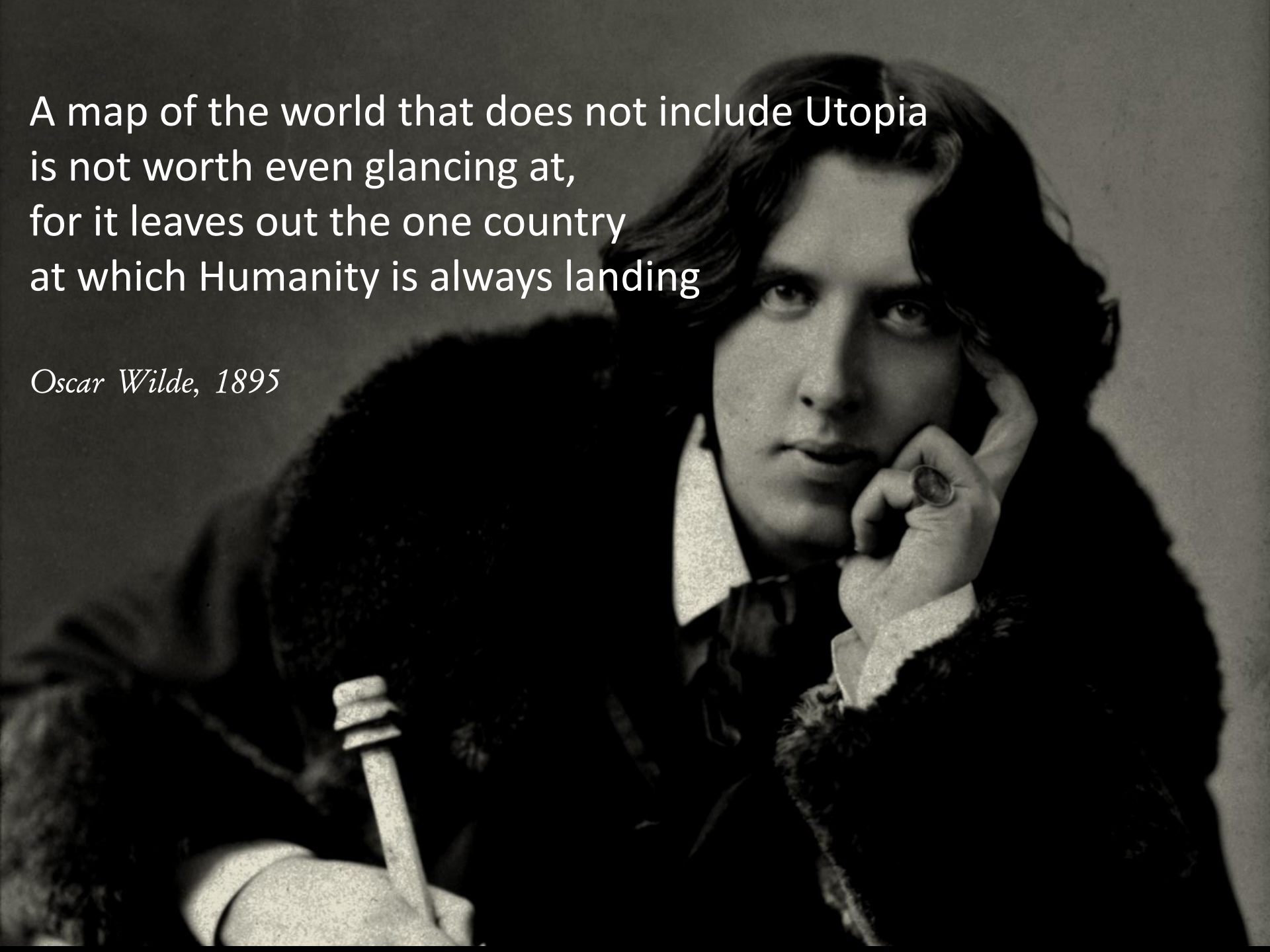
Είναι η Ουτοπία, φρούριο της ειρήνης, κέντρο της αγάπης και της δικαιοσύνης, ασφαλές αγκυροβόλιο και σίγουρη ακτή... Χαρά και ευημερία σε σένα...

1596 μ.Χ.

A map of the world that does not include Utopia
is not worth even glancing at,
for it leaves out the one country
at which Humanity is always landing

Oscar Wilde, 1895

Πάρα πολλοί καλλιτέχνες εμπνεύστηκαν από τους Κόσμους της Φαντασίας και τους εικονογράφησαν, αφήνοντάς μας:

Συμβολικούς χάρτες, των οποίων τα τοπωνύμια και οι διαδρομές μπορεί να περιγράφουν τις διαδρομές και τις σχέσεις που αναπτύσσονται με τον έρωτα, την αγάπη και τον γάμο

Χάρτες που δίνουν υπόσταση σε ιδανικές αόρατες πόλεις

Χάρτες που κάνουν πραγματικούς τους κόσμους των μύθων

Χάρτες που ζωντανεύουν τους κόσμους των παραμυθιών

Χάρτες που περιγράφουν άλλες διάστασεις, δυστοπίες και κόσμους της Λογοτεχνίας του Φανταστικού...

Η άγνωστη επικράτεια του γάμου σε χάρτες

Anna Laetitia Barbauld, *A New Map of the Land of Matrimony, Drawn From the Latest Surveys, 1772*

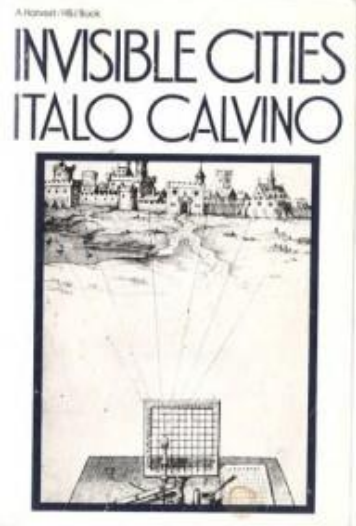
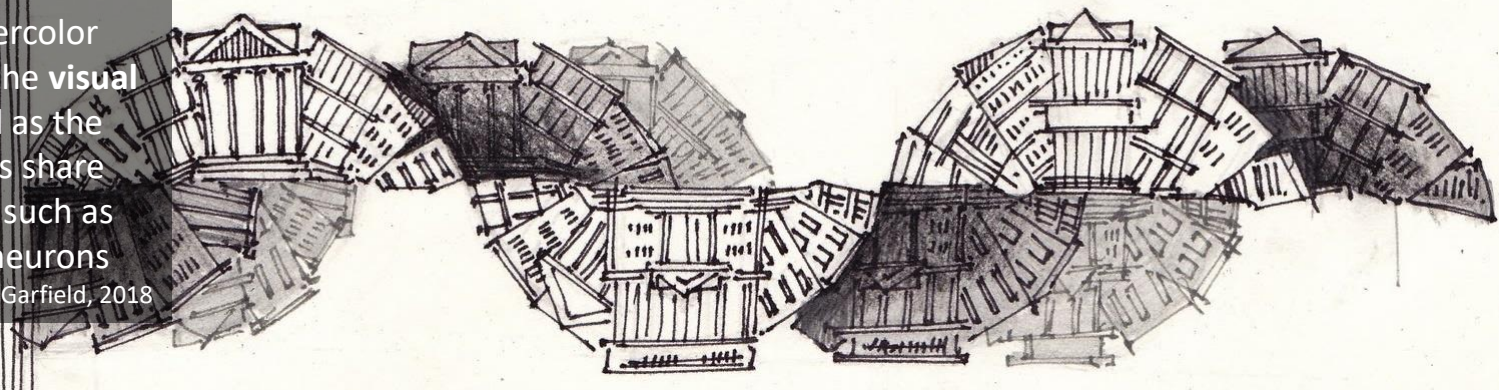
Barbauld's 'New Map' gives prominence not only to the vicissitudes of courtship but also to the negative outcomes of marriage

The Public Domain Review

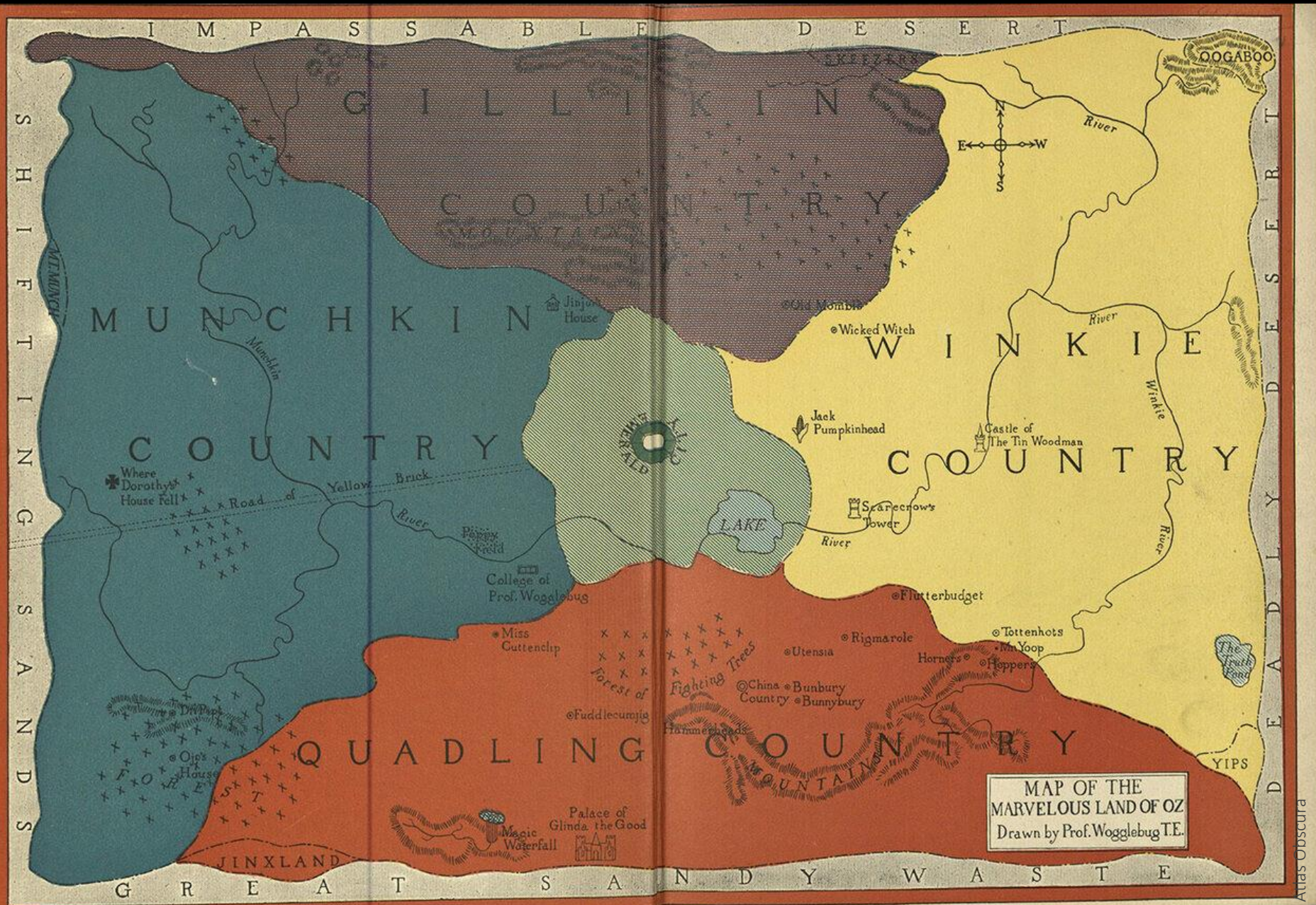
My intricate pen and watercolor drawings are inspired by the visual language of maps, as well as the fractal similarity that cities share with biological processes such as the patterns of cells and neurons

Emily Garfield, 2018

Οι χάρτες των παραμυθιών

Tik-Tok of Oz, L. Frank Baum, Chicago, 1914. Courtesy of Houghton Library

Οι χάρτες των φανταστικών κόσμων

Ursula K. Le Guin, Lavinia

LAVINIA
by Ursula K. Le Guin
Artist: Jeffery C. Mathison
Copyright © 2008 by Harcourt, Inc.

...ή ακόμα χάρτες που περιγράφουν μεν τον πραγματικό Κόσμο, αλλά με τις φανταστικές ιστορίες των λογοτεχνικών ηρώων, οι οποίες αποκτούν υπόσταση και γίνονται λίγο πιο αληθοφανείς, ακριβώς επειδή αναγνωρίζουμε τις περιοχές και τα κοινά σημεία με την Πραγματικότητα.

Οι χάρτες των φανταστικών κόσμων

El Ingenioso Hidalgo Don Quixote de la Mancha, Miguel de Cervantes Saavedra, Madrid, 1780

Las Obscuro

Οι πραγματικοί και φανταστικοί Κόσμοι του Ιουλιού Βερν

Le Tour du monde en quatre-vingts jours

L'Île mystérieuse

Cinq semaines en ballon

Voyages et aventures du capitaine Hatteras

De la Terre à la Lune

Les Enfants du capitaine Grant

Vingt Mille Lieues sous les mers

Aventures de trois Russes et de trois Anglais

Le Pays des fourrures

Michel Strogoff

Un Capitaine de quinze ans

Les Tribulations d'un Chinois en Chine

La Maison à vapeur

La Jangada

Le Rayon vert

Kéraban-le-têtu

L'Étoile du sud

L'Archipel en feu

Mathias Sandorf

Un Billet de loterie

Le Chemin de France

Nord contre Sud

Famille-sans-nom

Deux Ans de vacances

César Cascabel

Mistress Branican

Claudius Bombarnac

Le Superbe Orénoque

L'Île à hélice

P'tit-Bonhomme

Mirifiques Aventures de

Maître Antifer

Le Sphinx des glaces

Le Testament d'un excentrique

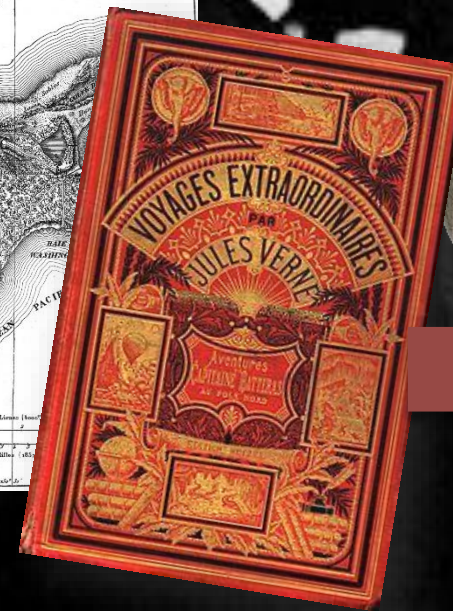
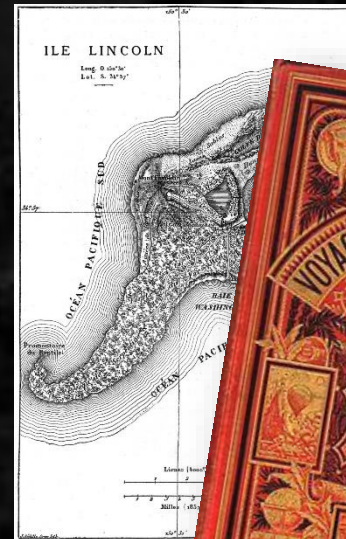
Seconde patrie

Le Village aérien

Les Histoires de Jean-Marie Cabidoulin

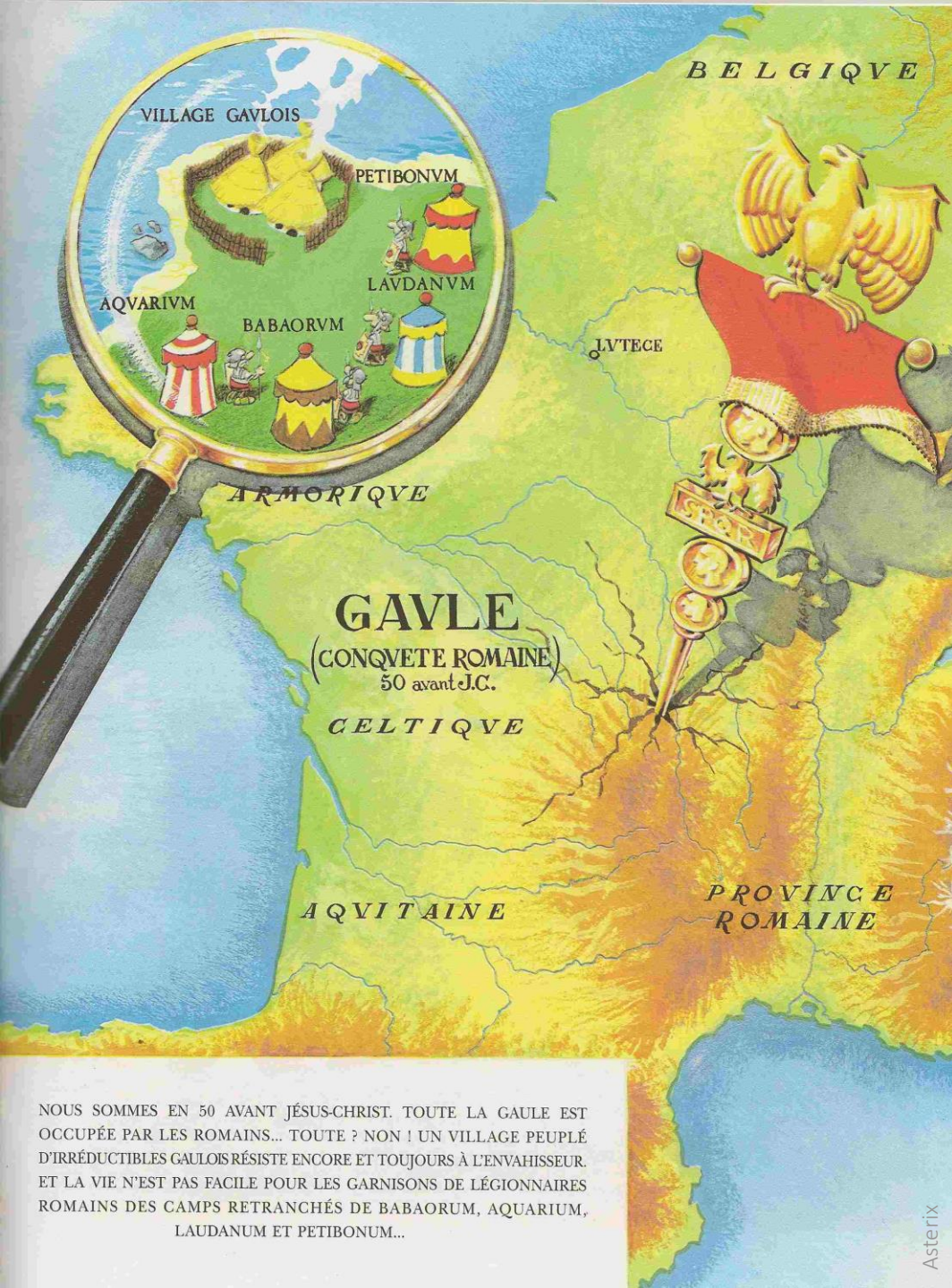
Bourses de voyage

Les Frères Kip

Με τον ίδιο τρόπο, αποκτούν υπόσταση και θέση σε έναν ενιαίο κόσμο Φαντασίας και Πραγματικότητας το μικρό γαλακτικό χωριό του Αστερίξ, η Γκόθαμ Σίτυ και πολλοί άλλοι ήρωες και τόποι των κόμικς.

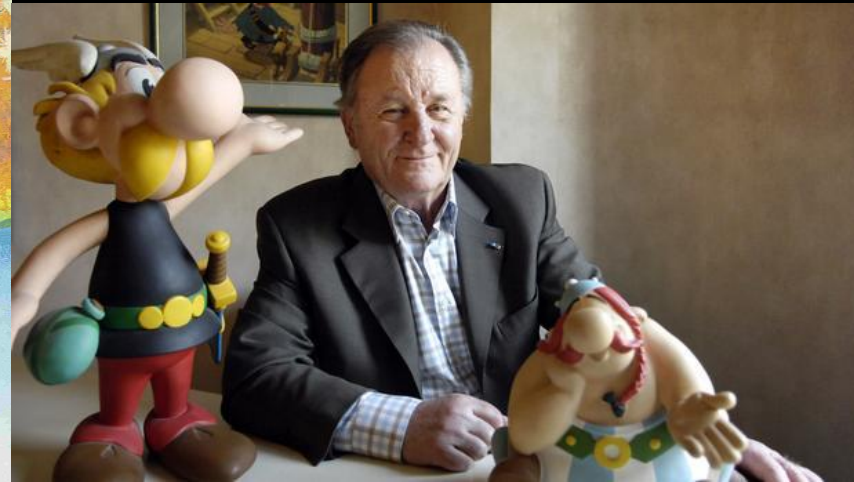
Λίγο πολύ, φαίνεται πιο πιστευτό ότι υπάρχουν στην πραγματικότητα, αφού τα βλέπουμε στον χάρτη!

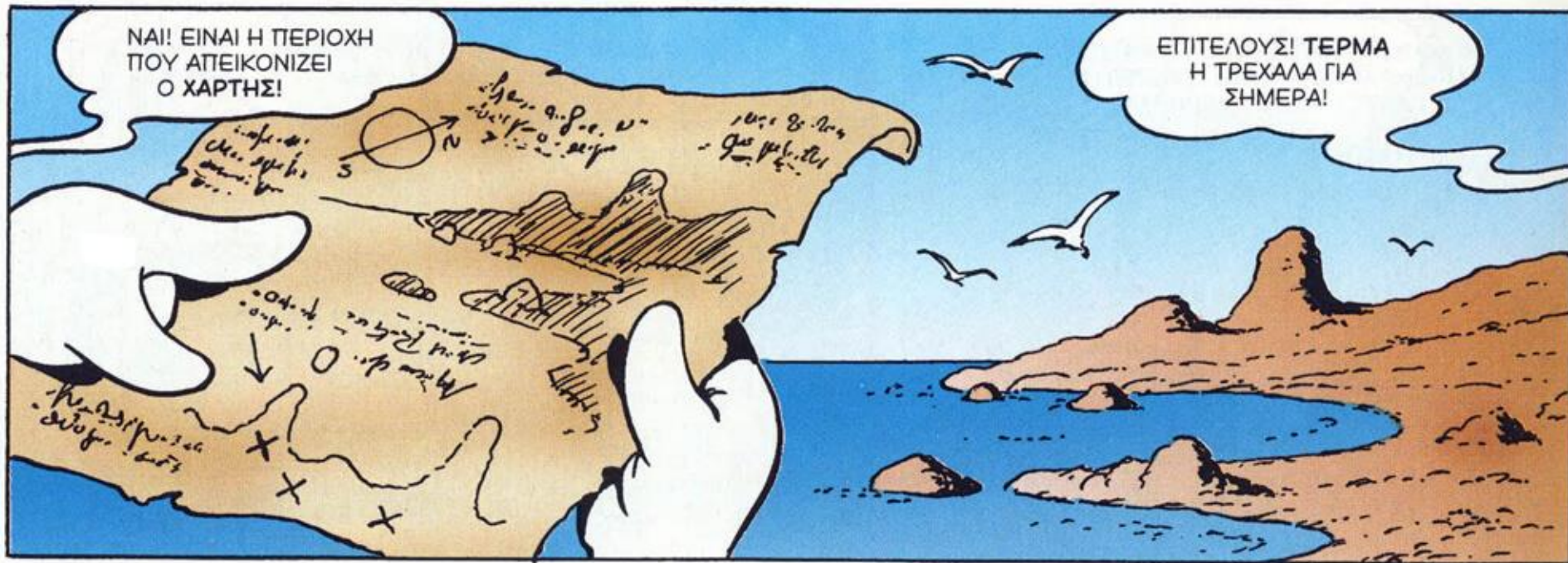
Ο Αστερίξ και ο Οβελίξ ζουν σ' ένα χωριό που βρίσκεται στην Αρμορική, που είναι η παλιά ονομασία της Βρετάνης και της Νορμανδίας. Οι δημιουργοί του κόμικς δεν καθόρισαν επακριβώς την τοποθεσία του χωριού και ο μεγεθυντικός φακός πάνω από το χωριό, δεν μας επιτρέπει μια ακριβή τοποθέτησή του στο χώρο. Με σχετική δυσκολία μπορούμε να ανακαλύψουμε ότι το περί ού ο λόγος χωριό πρέπει να βρίσκεται στη βόρεια πλευρά της χερσονήσου της Βρετάνης. Ο ίδιος ο οικισμός έχει σχεδιαστεί στα σύνορα μεταξύ δύο κόσμων.

Ρενέ Βαν Ρόγιεν και Σουνίβα Βαν Ντερ Βεγκτ,
Asterix και Ιστορία (εκδ. Μαμούθ comix)
 Α. Μαλανδράκης, *Χάρτης*, 13, Ιαν. 2020

NOUS SOMMES EN 50 AVANT JÉSUS-CHRIST. TOUTE LA GAULE EST OCCUPÉE PAR LES ROMAINS... TOUTE ? NON ! UN VILLAGE PEUPLÉ D'IRRÉDUCTIBLES GAULOIS RÉSISTE ENCORE ET TOUJOURS À L'ENVAHISSEUR. ET LA VIE N'EST PAS FACILE POUR LES GARNISONS DE LÉGIONNAIRES ROMAINS DES CAMPS RETRANCHÉS DE BABAORUM, AQUARIUM, LAUDANUM ET PETIBONUM...

Asterix

«Ντόναλντ Ντακ: Ο θρύλος του χρυσού θρόνου» (σχέδιο Μάρκο Ρότα – Κόμιξ #181)

Δεν θα μπω στον κόπο να ορίσω πού ακριβώς τοποθέτησα την Λιμνούπολη, στη δυτική ακτή της Αμερικής. Αλλά αν πάρετε ένα καλό χάρτη και συγκρίνετε την ακτογραμμή, θα δείτε ότι την έχω βάλει βόρεια του κόλπου του Σαν Φρανσίσκο, στο σημείο που βρίσκεται μία πραγματική πόλη, με πολύ κατάλληλο όνομα.

Ντον Ρόσα, σχεδιαστής του Ντόναλντ Ντακ
Α. Μαλανδράκης, Χάρτης, 13, Ιαν. 2020

A Guide to MARVEL'S MANHATTAN

By Jake Rossen • Graphic by Paul Horn

Metropolis? Shiny. Gotham City? Grimy. Riverdale? Stupid curfew. We appreciate comics' fictional burgs, but for sheer verisimilitude' nothing beats New York City, the meta-home to a healthy percentage of Marvel's biggest stars. With a nod to the great Stan Lee, who mandated his creations inhabit real pavement, we've commissioned a guided tour to some of Manhattan's most spandex-centric destinations. Don't forget to tip us!

*That's Polonaise talk for "realism." Eat it, Flan!

1 **Banker Building**
25 stories, est. 1932
A venerable banker, David Rockefeller real estate agents 2-foot-thick reinforced glass, a hidden rotator and heavy floors of super-ho-logs, concrete columns encase the remaining space. The site spans from Dr. Coors. It had to be rebuilt the last time. First floor has a gift shop, most R.E.B.I.E. merchandise (50 percent off, including R.E.B.I.E. lunch).

First appearance:
Fantastic Four #3 (1962)

2 **Avengers Mansion**
7 stories, est. 1952
A posh derelict home for the Avengers, the Tony Stark-financed building opens a gym, training area and weapons storage facility that Captain America will refuse to walk past. Shows up by Bruce Banner, rebuilt and blown up again. After a third catastrophe, Stark finalized it abandoned. Currently home to a family of wild apes.

First appearance:
Avengers #2 (1963)

3 **Stark Tower II**
51 stories, est. 2008
Second high-rise constructed by Tony Stark in a rare moment of sobriety after Avengers Mansion was destroyed. Commissioned by Iron Man to participate Superhuman Registration Act. Security Watchtower parked on roof. Location managed to not get relocated to rubble after last Hulk-in-Man war.

First appearance:
Iron Avengers #2 (1998)

4 **Daily Bugle**
48 stories, est. 1962
Principal site of sensationalist but truly traditional Peter Parker. Owned by J. Jonah Jameson, editor of the daily newspaper. Two floors devoted to printing, three to editorial, rest are offices. Attracted multiple times by Spider-Man's enemies and destroyed twice.

First appearance:
Amazing Spider-Man #1 (1962)

5 **Savannah Slaveservant**
7 stories, est. 1920s
Ultra-chic Greenwich Village digs of Bruce Strange built on paper (real grounds and sporting interior that defies physics. Unlike hallway and more like structure) proved high-level forensic. Museum wears assault attracts Steve Capozzi's underworld. Strange allowed the New Avengers to make it their headquarters. Healed in a spell, resembles a Starbucks construction site to observers.

First appearance:
Strange Tales #128 (1962)

6 **X-Mansion**
1 story, est. 1700s
Ultra-hipth (Starks in Wilkesbarre) training ground for mutants has been in Xavier family for generations. Sub-basement levels contain Danger Room. Control separates. Demolished as a new facility built but is missing features of mutants, weapon attacks and Risk software; chapel has been built on site for convenient mourning.

First appearance:
X-Men #1 (1963)

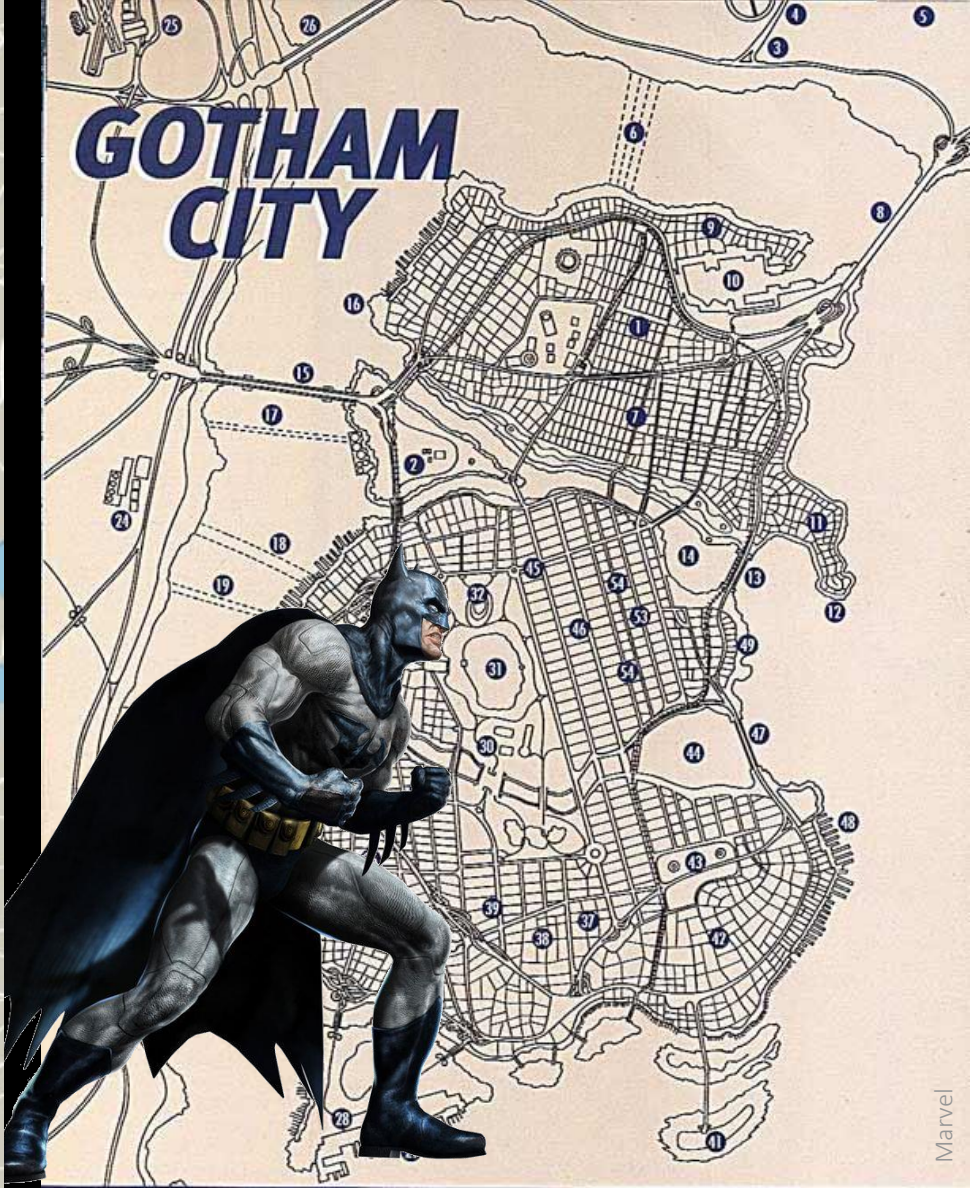
7 **Nelson, Blake & Murdock**
3 stories, est. 1948
Midwest law offices of Matt Murdock, Franklin "Foggy" Nelson and Billy Blake now located in Paul's Kitchen. Blake recently passed fire, as partner. One-time secretary Karen Page, unhappy with benefits package, went on to become career in pain. Relationships are specially equipped with a sensor to alert Murdock when he is prying on the web.

First appearance:
Daredevil #1 (1964)

8 **Madame Club Mansion**
3 stories, est. 1920s
Sprawling, opulent mansion home to wonder-kind of citizens. Once infiltrated by Wolverine, walls painted red to match afterward. Headed by Sebastian Shaw, armed mutant and aristocratic jerk. Branch locations in London, Hong Kong and Paris.

First appearance:
X-Men #129 (1966)

GOTHAM CITY

1) Crime Alley	12) Cape Corrine	24) Gotham Light & Power	35) City Hall	47) Apero Expressway
2) Arkham Asylum	13) Sprang Bridge	25) Archie Goodwin International Airport	36) Gotham Superior Courthouse	48) Port Adams
3) Wayne Manor	14) Sprang River	26) Mooney Bridge	37) G.P.C.D. Headquarters	49) Knights Dome Sporting Complex
4) The Drake Household	15) New Trigate Bridge	27) Dixon Dock	38) The Clocktower	50) Ranechog Ferry
5) Brentwood Academy	16) Apero Park	28) Gordon's House	39) Wayne Tower	51) One Port Trinity Place
6) Gotham County Underwater R.R. Tubes	17) Old Steam Tunnel	29) Incomer Yards	40) One Gotham Center	52) Von Gruenwald Tower
7) Old Gotham	18) Brown R.R. Tubes	30) Robinson Park	41) Blackgate Isle	53) R.H. Kane Building
8) Robert Kane Memorial Bridge	19) Gotham Water District Tunnel	31) The Reservoir	42) Cathedral Square	54) Surr Complex
9) Amusement Mile	20) Novick Tunnel	32) Wayne Botanical Garden	43) Grant Park	55) Kabrack District
10) Rogers Yacht Basin	21) Peterson R.R. Tubes	33) Finger River	44) Miller Harbor	56) Vauxhall Opera Shell & Indoor Concert Center
11) Robbinsville	22) Vauxhall Bridge	34) City Hall District	45) Monolith Square	
	23) Gotham River		46) The "C" Building	

Θέατρο + Κινηματογράφος

Στο Θέατρο, στον Κινηματογράφο και στις άλλες Παραστατικές Τέχνες, ένας χάρτης μπορεί να δημιουργήσει τη σύνδεση, να ορίσει το πλαίσιο δράσης, να ζωντανέψει έναν φανταστικό κόσμο ή να κάνει πιο πραγματική τη δράση των ηρώων, είτε ενταγμένος στα σκηνικά, είτε παίζοντας πιο ενεργό ρόλο στην πλοκή.

Δεν είναι δύσκολο να αναγνωρίσουμε σε αυτές τις αναπαραστάσεις την επίδραση που είχαν οι χάρτες του παρελθόντος ή να εκτιμήσουμε τις πιο αφαιρετικές παραστάσεις, τη γλώσσα του χάρτη, που με μερικές γραμμές και σύμβολα μπορεί να αναπαραστήσει ολόκληρους κόσμους.

Compassion από την Schaubühne,
Θεσσαλονίκη, Δημήτρια 2016

Donizetti, La fille du Regiment, Metropolitan Opera, 2008

LEAR

*Give me the map there. Know that we have divided
In three our kingdom: and 'tis our fast intent
To shake all cares and business from our age;
Conferring them on younger strengths, while we
Unburthen'd crawl toward death.*

William Shakespeare, King Lear, 1605-6

Η Αίθουσα των Χαρτών στο Game of Thrones // Η Αίθουσα των Χαρτών στο Palazzo Vecchio

IMDB

Lars von Trier, 2003
Dogville

Εικαστικές τέχνες

Λίγα αντικείμενα έχουν τόσα επίπεδα κατάλληλα για δεύτερη αποκωδικοποίηση όσο οι χάρτες. Οι μεταφορές είναι άπειρες.

Katharine Harmon (ed.), *The Map As Art*, 2010

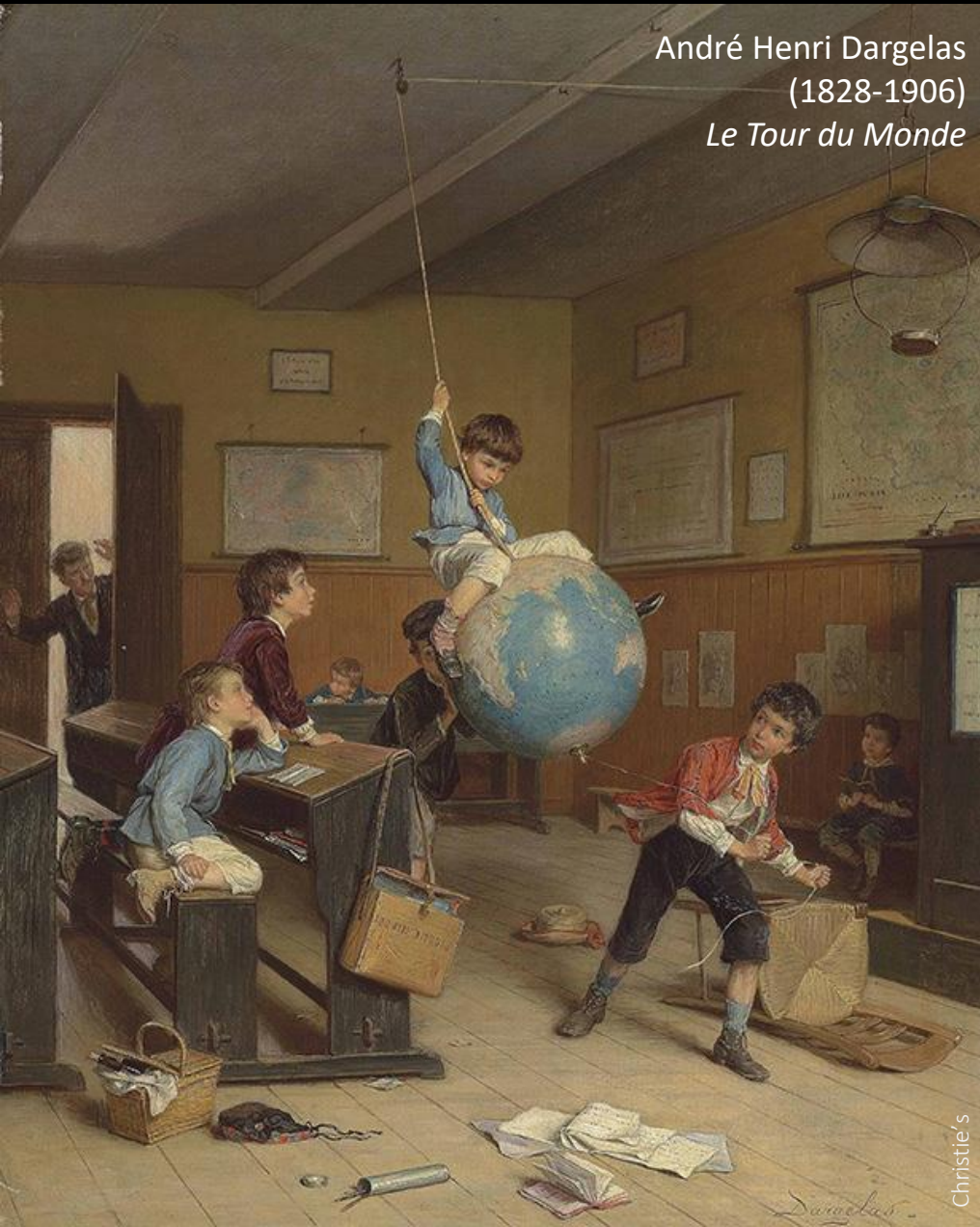
Map As Art

...στους χαρτογράφους ήταν γνωστό από πάντα ότι η εφαρμογή των καλλιτεχνικών τους δυνατοτήτων και τεχνικών διευρύνουν και συμπληρώνουν την πληροφορία και την αποτελεσματικότητα ενός χάρτη. Τώρα η δυναμική έχει αναστραφεί: καλλιτέχνες χρησιμοποιούν τους χάρτες για να ενδυναμώσουν τις δυνατότητές τους.

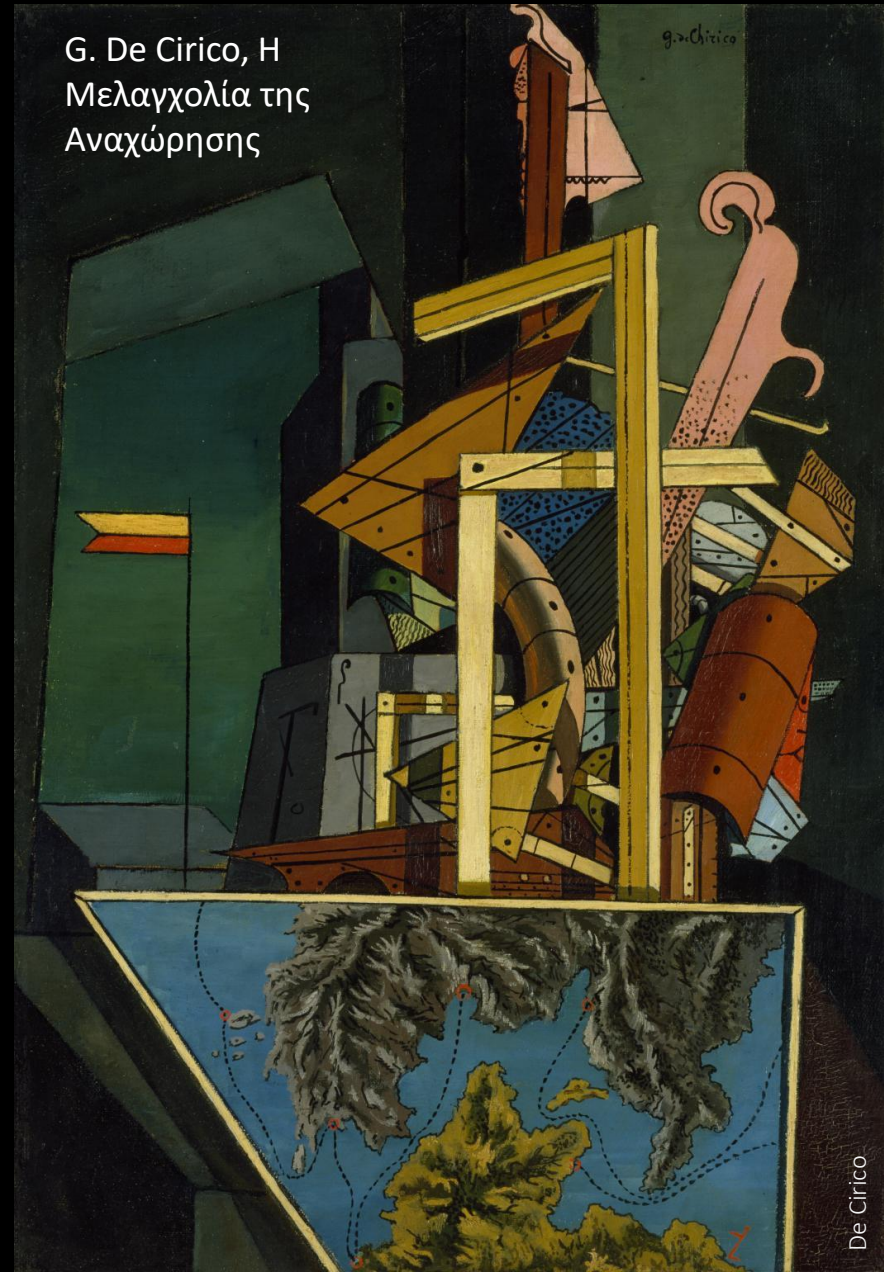

Katharine Harmon (ed.), *The Map As Art*, 2010

Χάρτες ενσωματώνονται στη σύνθεση...

G. De Ciriaco, Η
Μελαγχολία της
Αναχώρησης

...ή ανασυστήνουν τόπους και χώρους της Ιστορίας

The numerous outlines, suspended from the ceiling and corresponding to the 192 member states of the United Nations, present an astonishing, unexpected picture of our geopolitical world. Unraveled and all mixed up, the nations have become drawings of light afloat under the ceiling. Like pieces of a jigsaw puzzle or ice floes during breakup, they have been separated. **In SILVER LINING they no longer share borders; they have become configurations of light...**

J. Burckhardt

Mona Hatoum

Hot Spot, 2006

...ή ανασυστήνουν τόπους και χώρους της Ιστορίας

Ariane Littman

Jerusalem, March 2011

Science Museum, Jerusalem

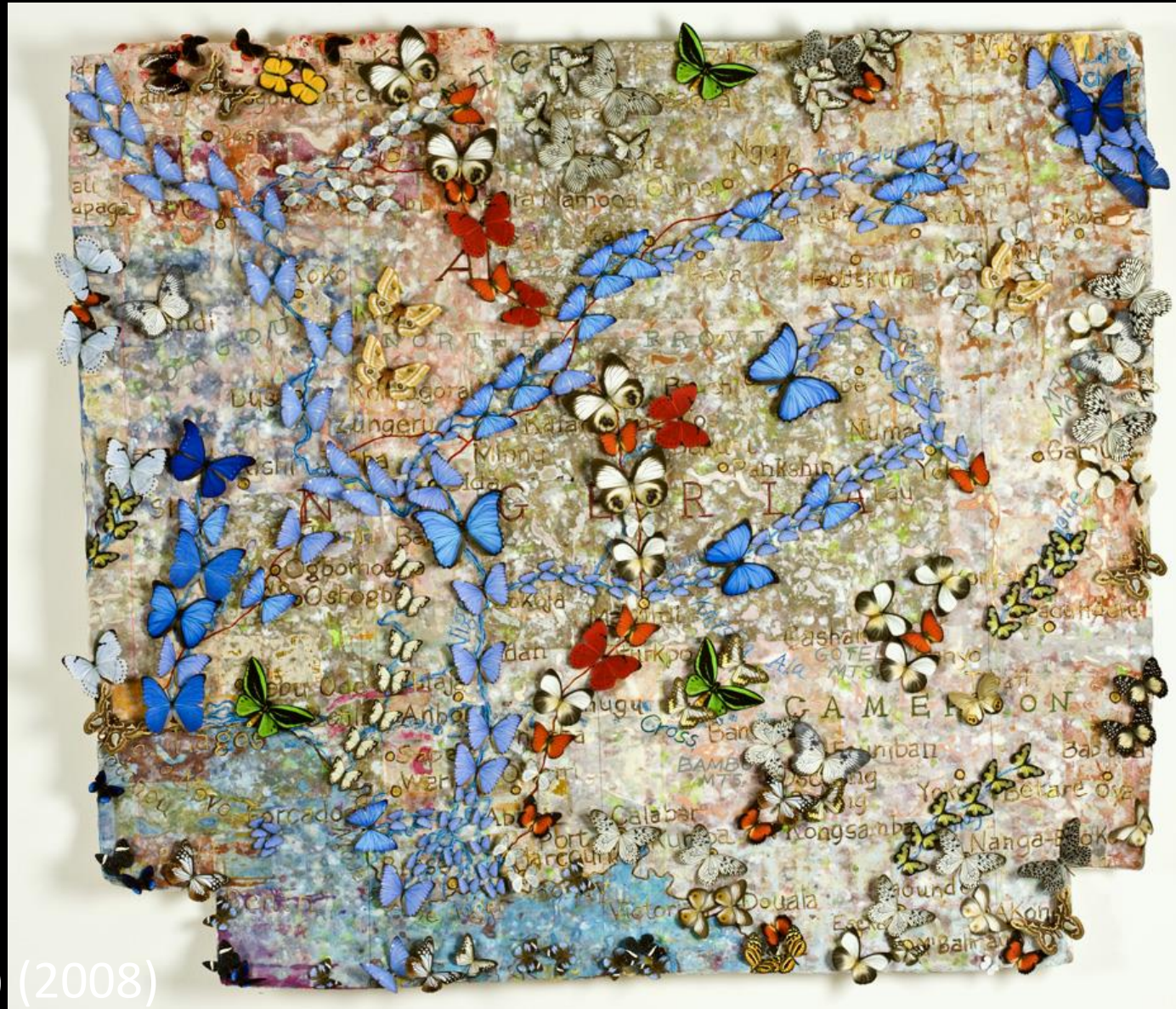
...this work relates to the erasure of territory and memory. A map of Jerusalem was screened on the floor. [...] Paradoxically, this act of erasing repeated during 7 hours became an existential act of exhuming forgotten names, forgotten memories, forgotten pains and reenacting basic forgotten feminine gestures

Καλλιτέχνες χρησιμοποιούν τους χάρτες για να ενδυναμώσουν τις απεικονιστικές τους δυνατότητες...

In the midst of the Iraq war, Hammond dreamed of a map of the Middle East covered with butterflies [...] **painting is an entry point for accessing, and mapping, the unconscious** [...] delicate butterflies float on softly rendered maps of South America, Africa, Asia, and the Middle East as tender evocations of the world's ephemeral nature...

K. Harmon, 2009

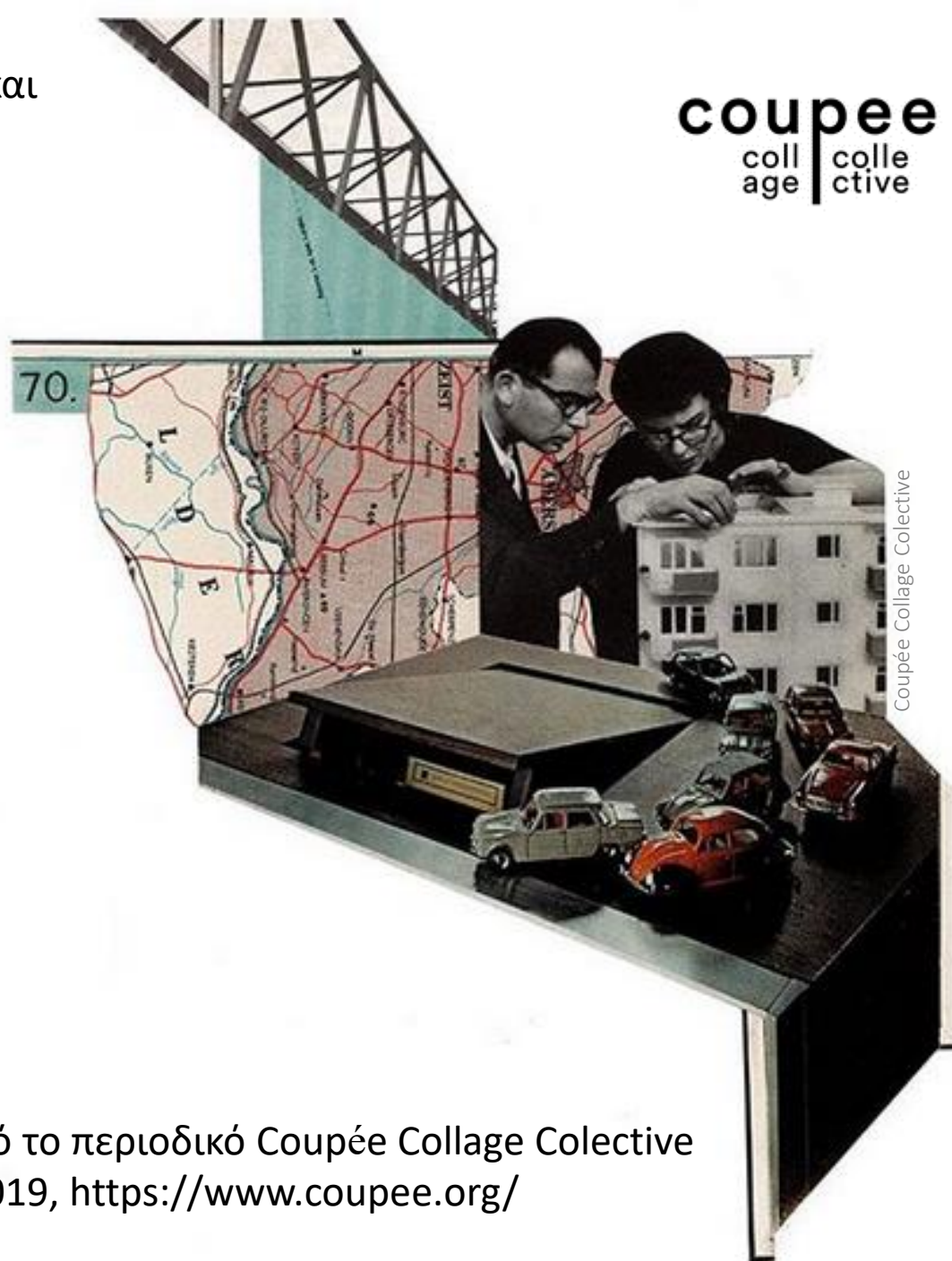
Jane Hammond

Jane Hammond

All Souls (Zungeru) (2008)

...σχολιάζοντας τις μετακινήσεις και
την επίδραση του χρόνου στον
άνθρωπο

coupee
coll age | colle ctive

Coupee Collage Collective

Word Collage Atlas, ένα Project από το περιοδικό Coupée Collage Colective
για την Παγκόσμια Ημέρα Κολάζ 2019, <https://www.coupee.org/>

Σε άλλες περιπτώσεις, η μορφή, οι γραμμές,
τα σύμβολα και τα χρώματα της
χαρτογραφικής απεικόνισης εμπνέουν νέα
πεδία για επιπλέον διεύρυνση και
πειραματισμούς

Many of my quilts are based on maps. My art has moved
through various stages from traditional quilting to an
interest in abstract expressionism and, more recently, work
inspired by real and imaginary landscapes and cities.

Valerie Goodwin, 2007
City Grid V

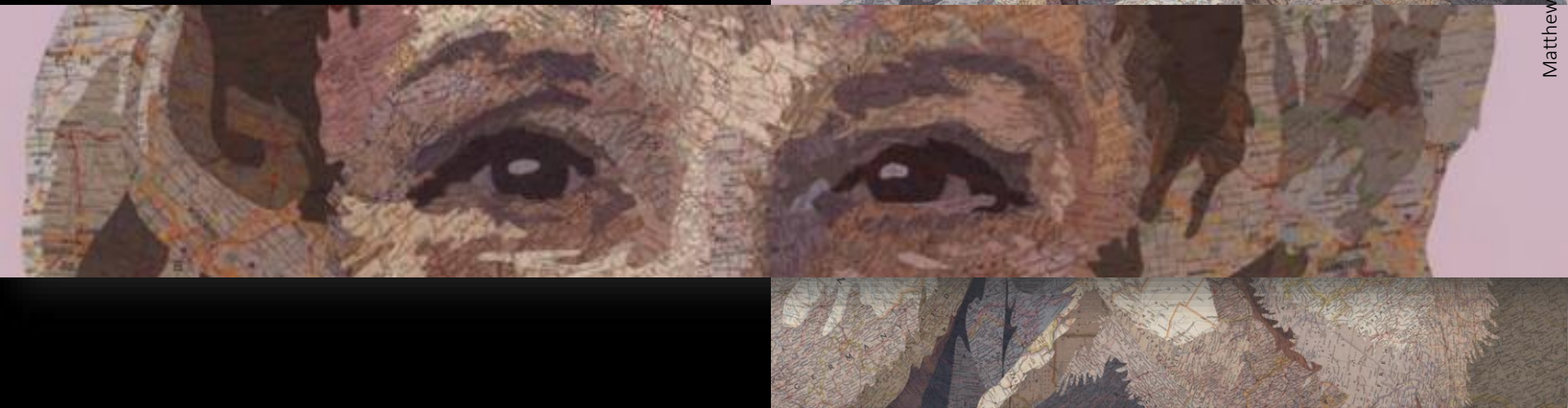
Κάποιοι διερευνούν τον τρόπο που ο Τόπος
διαμορφώνει την προσωπικότητα και την
ανθρώπινη συνείδηση.

Matthew Cusick, 2012
Collage with maps, mixed media

Leni

Matthew Cusick

Ο άνθρωπος βάζει στόχο τη χαρτογράφηση του κόσμου.
Με το πέρασμα των χρόνων γεμίζει ένα χώρο με εικόνες

H.L. Borhes

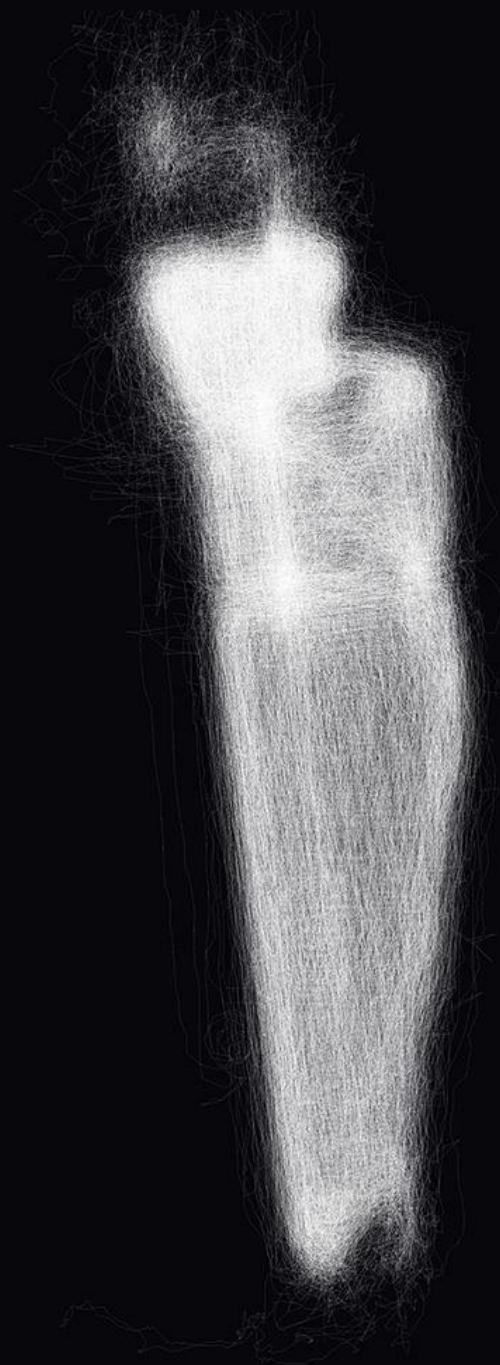
από επαρχίες
βασίλεια
βουνά
όρμους
πλοία
νησιά
ψάρια
δωμάτια
εργαλεία
αστέρια
άλογα
και ανθρώπους.

Λίγο πριν πεθάνει
ανακαλύπτει ότι μέσα σ' αυτόν τον υπομονετικό
λαβύρινθο από γραμμές διαγράφεται η εικόνα του
δικού του προσώπου.

Πολλοί σύγχρονοι καλλιτέχνες διερευνούν, με τη βοήθεια των σύγχρονων χαρτογραφικών τεχνολογιών (GPS), τη σχέση που αναπτύσσει ο άνθρωπος με το περιβάλλον του, τις συναισθηματικές του αντιδράσεις στα ερεθίσματα του περιβάλλοντος και τον τρόπο με τον οποίο σωματοποιούνται.

Διερευνούν δηλαδή το ανθρώπινο αποτύπωμα στον Χώρο και τον Χρόνο.

[locative media arts-GPS drawing]

Jeremy Wood pioneered drawing with GPS to explore the expressive qualities of using his body as a geodesic pencil. His work responds to **the ways in which maps can both inform and mislead us** through their ability to state ideas that cannot be articulated by words alone.

Jeremy Wood

Jeremy Wood
Thirteen Years of
Moving 2000-2013

[locative media arts-GPS drawing]

Gordan Savicic

Gordan Savicic

Constraint City: The pain of everyday life

Η επιστήμη της Χαρτογραφίας έχει αναπτύξει ιδιαίτερους κλάδους που διερευνούν τις δυνατότητες των χαρτών να αποτυπώσουν με τρόπο εύληπτο και εύχρηστο συναισθήματα και σχέσεις αναφορικά με τον τόπο που ζούμε.

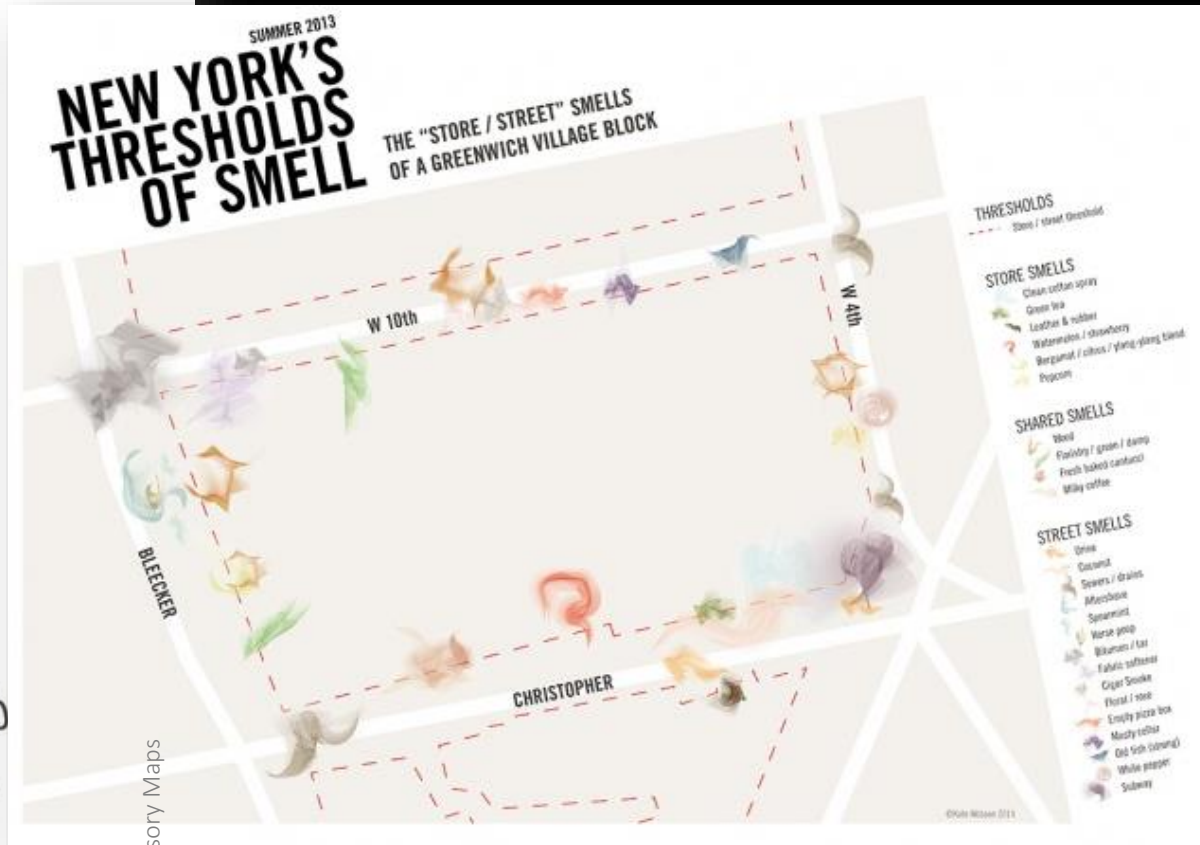
Έχουμε έτσι χάρτες συναισθημάτων και αισθήσεων

χάρτες που καταγράφουν προσωπικές εμπειρίες και ένταση συναισθημάτων

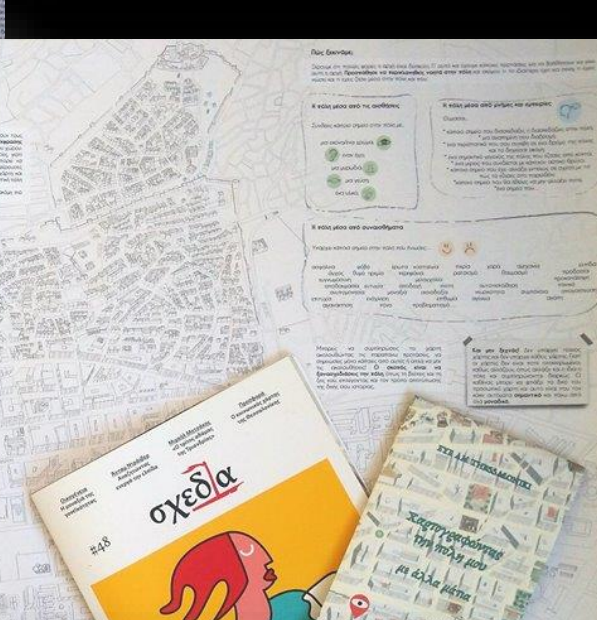
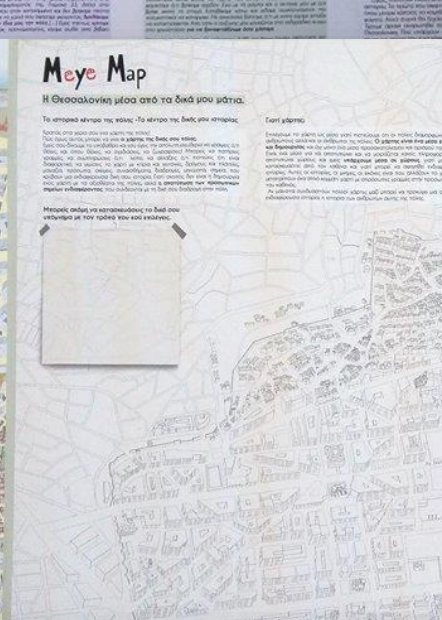
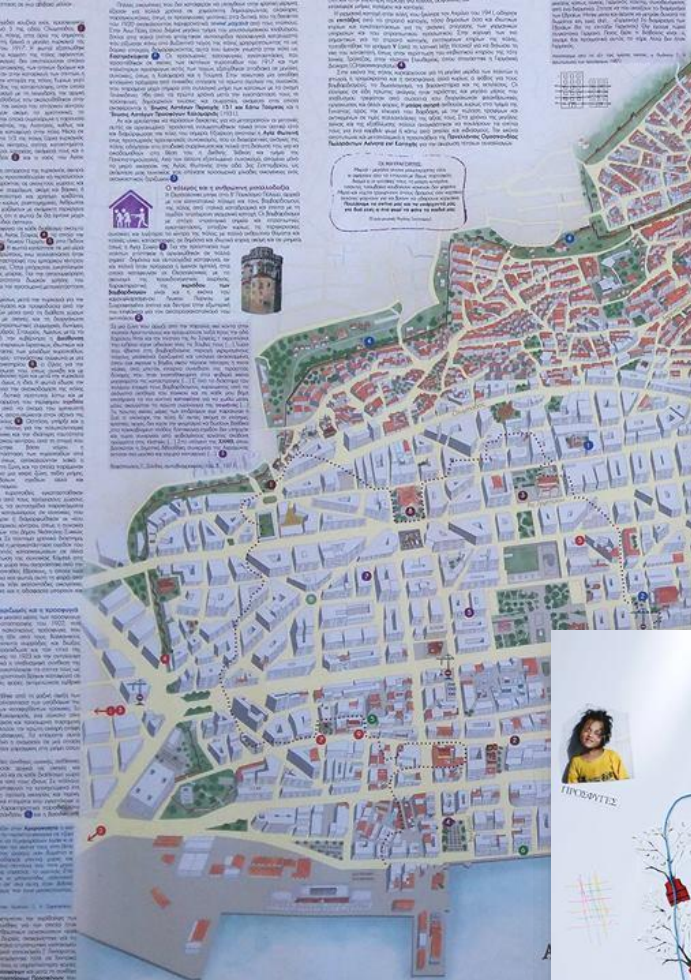
χάρτες που μας προσφέρουν την ευκαιρία να δούμε έναν γνωστό μας τόπο με τα μάτια του Άλλου.

STREET SMELLS

- Urine
- Coconut
- Sewers / drains
- Aftershave
- Spearmint
- Horse poop
- Bitumen / tar
- Fabric softener
- Cigar Smoke
- Floral / rose
- Empty pizza box
- Musty cellar
- Old fish (strong)
- White pepper
- Subway

NYC Thresholds of Smell
Greenwich Village

Eye am
Thessaloniki 2017
Ο χάρτης της πόλης με τα
μάτια των άστεγων
+ 6 ιστορίες αστεγίας σε 100
χρόνια ζωής της πόλης

Οι δυνατότητες είναι απεριόριστες και προσφέρουν εξαιρετική έμπνευση για να
δημιουργήσουμε τους δικούς μας Χάρτες του Κόσμου,
με τα συναισθήματα
τις προσδοκίες
τα όνειρα
και τα σχέδιά μας.

Συλλογές | Διαδικτυακές πηγές

Αρχειομνήμων | Γενικά Αρχεία του Κράτους

ΓΑΚ-ΙΑΜ-Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς – Ψηφιακή Χαρτοθήκη

Euratlas-The Tabula Peutingeriana, a Roman Road Map

Bibliothèque National de France | Library of Congress | British Museum | Houghton Library

Amusing Planet | Internet Movie Data Base | Atlas Obscura

Wikimedia Commons

Ιστοσελίδες καλλιτεχνών και ομάδων: Ursula Le Guin | Mona Hatoum | Ariane Littman | Jane Hammond | Dorothee Mesander | Coupée

Collage Colective | Mary Edna Fraser | Valerie Goodwin | Matthew Cusick | Gordan Savicic | Metropolitan Opera –TheMET | Asterix the

Gaulois | Δημήτρια 2016 | Christie's | Sensory Maps | Project Eye am Thessaloniki | A Map A Day | #MapMonsterMonday | Andy Davey |

ScreenRant | De Cirico | Jeremy Wood

Βιβλιογραφία

Allegorical Maps of Love, Courtship, and Matrimony, *The Public Domain Review*, <https://bit.ly/3CqI5tR>

Barber P., *Το Βιβλίο των Χαρτών, Αλεξάνδρεια, 2006*

Burgess A., *A new exhibit focuses on maps of fictional worlds*, *Atlas Obscura*, <https://bit.ly/3HuEQnO>

Billington M., *King Lear Review –Ian McKellen delivers a profound portrait of a soul in torment*, *The Guardian*, <https://bit.ly/30vOxli>

Harley J. B., *D. Woodward, History of Cartography*, *The University of Chicago Press, 1987-1998*

Harmon K., *The Map As Art: Contemporary Artists Explore Cartography*, *Princeton Architectural Press, 2010*

Harmon K., *You Are Here: Personal Geographies and Other Maps of the Imagination*, *Princeton Architectural Press, 2003*

International Cartographic Association, *Commission on Art and Cartography*, <https://artcarto.wordpress.com/>

Jeffreys M., *The Mind has Us All Convinced that WE are the Center of the Universe!?*, <https://bit.ly/3DicKcB>

Klein D., N. B. Leventhal, *Map Monster Monday*, *Map Center at the Boston Public Library*

Lewis-Jones H., *Archipelago-An Atlas of Imagined Islands*, *Thames & Hudson, 2019*

Miller L., *Literary Wonderlands*, *Blac Dog and Leventhal Publishers, New York, 2016*

Obrist H.U., *Mapping It Out: An Alternative Atlas of Contemporary Cartographies*: *Thames and Hudson Ltd, 2014*

Reddeman C., *Cartographic Abstraction in Contemporary Art: Seeing with Maps (Routledge Advances in Art and Visual Studies)*: *Routledge, 2019*

Λιβιεράτος Ε., *Χαρτογραφίας και Χαρτών περιήγησις*, *Εθνική Χαρτοθήκη, 2002*

Λιβιεράτος Ε., *Ένα ταξίδι στην κυριαρχία των χαρτών*, *Ζήτη 2007*

Μαλανδράκης Α., *Από πού πάνε για τη Λιμνούπολη; Χάρτης 13*, *Ιαν. 2020*, <https://bit.ly/3DtEj34>

Παζαρλή Μ., Ν. Πλούτγολου (επιμ.), *Χάρτες και Τέχνες, Σειρά σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς ή/και φίλους των χαρτών*, *ΑχαΚ*, http://www.maplibrary.gr/Education_el.htm

Πανταζής Β. Δ., *Χάρτες και Ιδεολογίες. Οι προσανατολισμοί των χαρτών και οι τύχες των λαών*, *Στερέωμα, 2018*

Σουρής Γ., *Αριστοφάνους Νεφέλαι*, *Πελεκάνος 2004*

Τόλιας Γ., *Ιστορία της Χαρτογραφίας του Ελληνικού Χώρου, 1420-1800*, *Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, ΕΙΕ 2008*